

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

No2

2026

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Elektron nashr. 2026-yil, fevral.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoiraz Azimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.
Abdukurimova Dinara Rustamxonovna, bank-moliya akademiyasi professori, DSc., professor.
Ikramov Murod Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjavevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.
Abdukarimova Dinara Rustamkhanovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Ikramov Murod Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2023-yil 1-apreldagi 336/3-sonli qarori bilan ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

TIJORAT BANKLARINING INVESTITSIYA LOYIHALARINI KREDITLASH MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	40
Faxriddinov Temur Faxriddin o'g'li	
TEMIR YO'L YO'LLARINI TA'MIRLASH KORXONALARINING IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH OMILLARI.....	46
Allabergenov Sherzod Maksudbayevich	
BANKLARNI TRANSFORMATSIYALASH JARAYONIDA INVESTITSION KREDITLASHNING XORIJ TAJRIBASI.....	51
Tuxsanov Eldor Dilmurod o'g'li	
O'ZBEKISTONDA BUDJET OCHIQLIGINI TA'MINLASH BO'YICHA QONUNCHILIK BAZASINING EVOLYUTSIYASI VA RIVOJLANISH BOSQICHLARI.....	55
Mamanov Alisher Umbarovich	
ENERGETIKA TARMOG'I KORXONALARIDA INNOVATSION TEXNOLOGIYALARNI QO'LLASH YO'LLARI.....	60
Xamdanova Gavxar Absamatovna	
SMART UNIVERSITET MODELINING XALQARO TAJRIBASI VA UNI YANGI O'ZBEKISTON TA'LIM TIZIMIGA MOSLASHTIRISH MASALALARI.....	65
Saloxiddinova Sitora Baxodir qizi	
IJTIMOY OBYEKTLARDA QURILISH XIZMATLARINI MOLIYALASHTIRISHNING NAZARIY – ASOSIY TAMOYILLARI.....	68
Gapparov Azim Qayumovich	
QURILISH MATERIALLARI SANOATI KORXONALARINING ISHLAB CHIQRISH FAOLIYATIGA RAQAMLI TRANSFORMATSIYANI JORIY ETISH ORQALI RAQOBATBARDOSHLIKNI TA'MINLASH.....	72
Zaripov Shoxboz Alijon o'g'li	
O'ZBEKISTONDA MASOFAVIY BANK XIZMATLARINING IQTISODIY VA IJTIMOY BARQARORLIKKA TA'SIRI.....	75
Xolmatova Asila Menglimurod qizi	
РОЛЬ GREEN BONDS В МЕЖДУНАРОДНОЙ ФИНАНСОВОЙ СТРАТЕГИИ КОММЕРЧЕСКИХ БАНКОВ.....	81
Н.Т. Бекназарова	
BARQAROR RIVOJLANISH SHAROITIDA EKOLOGIK BOSHQARUV VA AUDIT.....	86
Shaymatova Nargiza Ashurovna	
NORASMIY IQTISODIYOTNING MAVJUDLIGINING NAZARIY MASALALARI VA UNI ANIQLASHNING USLUBIY YONDASHUVLARI.....	93
Alimardonov G'ayratjon Nuraliyevich	
DIGITAL TWIN-BASED DECISION SUPPORT FOR COST OPTIMIZATION AND RISK MANAGEMENT IN INFRASTRUCTURE SYSTEMS.....	99
Nelyufar Umarovna Dadabayeva	
PAXTA BO'LAKCHASINING OG'MA TO'RLI YUZA SIRTI BO'YLAB HAVO OQIMI TA'SIRIDAGI HARAKATINING MATEMATIK MODELI.....	108
Karimov Abdusamat	
АДАПТИВНОСТЬ НАЦИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКИ К ВНЕШНИМ РИСКАМ И ГЕОЭКОНОМИЧЕСКИМ ТЕНДЕНЦИЯМ.....	115
Бабаджанов Шухрат Атахмович	
“TIBBIYOT BOZORINING UZLUKSIZ RIVOJLANISHI UCHUN MEKANIZMLARNI TAKOMILLASHTIRISH YONDASHUVLARI”.....	120
Abdumalikov Shoxjahon Jaloliddin o'g'li	
KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIKNING MEHNAT BOZORI RIVOJLANISHIDAGI ROLI VA BANDLIKKA TA'SIRI.....	124
Egamberdiyev Abdujabbor Xusanovich	

XORAZM VILOYATIDA ETNOGRAFIK TURIZMNI BARQAROR RIVOJLANTIRISH MEXANIZMINING AHAMIYATI	129
Ro'zimatova Shaxlo Baltaboy qizi	
THE FEAR OF MISSING OUT (FOMO) EFFECT IN ADVERTISING AND ITS NEUROPSYCHOLOGICAL IMPACT ON IMPULSE BUYING	134
Negmatov Nodir Nozimovich	
O'ZBEKISTONDA TRANSPORT XIZMATINI TASHKIL ETISHNING ASOSIY IQTISODIY KO'RSATKICHLARI VA TENDENSIYALARI TAHLILI.....	139
Aytiyeva Sevara	
TO'QIMACHILIK SANOATIDA INVESTITSION LOYIHALARNI BOSHQARISH METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISHDA INNOVATSION YONDASHUVLAR.....	144
Qurbonov Jasurbek Pozilovich	
YASHIL IQTISODIYOTNING MOHIYATI VA O'ZBEKISTON UCHUN AHAMIYATI.....	149
Abdullayeva Matluba Nematovna, Nuriddinov Kamoliddin Faxriddin o'g'li	
XIZMAT KO'RSATISH SOHASIDA KICHIK KORXONALAR RAQOBATBARDOSHLIGIGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR TAHLILI.....	155
Axmedov Sanjar Temur o'g'li	
POPULATION IMPACT ON CONSUMER CULTURE AND NATIONAL ECONOMIC GROWTH.....	160
Rustamov Sheroy Oblokulovich	
AVTOTRANSPORT KORXONALARINING IQTISODIY KO'RSATKICHLARI TAHLILI VA ULARNI YAXSHILASHGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR.....	164
Laylo Akbarova, Komolov Adxam Dilshod o'g'li	
MODELING THE DIFFUSION OF DIGITAL BANKING ADOPTION IN UZBEKISTAN: EVIDENCE FROM TBC BANK USING THE BASS DIFFUSION MODEL AND A HYBRID REGRESSION APPROACH	169
Feruza Nabieva	
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA EKOLOGIK XARAJATLARNI BUXGALTERIYA HISOBIDA AKS ETTIRISH VA BAHOLASH	176
Rabbimov Elbek Abdulloyevich, G'afforov Ilhom Ilyosjonovich, Ergashev Olloyor Furqat o'g'li	
O'ZBEKISTONNING YANGI BOZORLARGA CHIQUVIDA FAOL MARKETING VOSITALARIDAN FOYDALANISHNING INTEGRALLASHGAN MODELI.....	183
Baqoyev Sunnatillo Burxon o'g'li	
O'ZBEKISTONDA TADBIRKORLIK FAOLIYATIGA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNI JORIY ETISHNING ILMIY-KONSEPTUAL ASOSLANISHI.....	188
Salaydinov Shodiyor Nizom o'g'li	
TIJORAT BANKLARIDA KREDIT PORTFELI SIFATINI OSHIRISH VA KREDIT RISKINI BOSHQARISH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	194
Turg'unov Nodirbek Muminjanovich	
SANOAT KORXONALARI TUZILMASINI TAKOMILLASHTIRISH MEXANIZMI	198
Jabborov Elbek Erkin o'g'li	
SOLIQ STAVKALARINI TABAQALASHTIRISHNING TADBIRKORLIK FAOLIYATINI RIVOJLANISHGA TA'SIRI.....	202
Abduraimova Nigora Abdugapparovna	
MINTAQALAR IQTISODIY RIVOJLANISHIDAGI TAFOVUTLARNI KAMAYTIRISHNI TA'MINLASHDAGI XORIJ MAMLAKATLAR TAJRIBASI.....	208
Egamov Temur Muzaffarovich	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA SANOAT KORXONALARIDA INNOVATSION FAOLIYATNI MOLIYAVIY RAG'BATLANTIRISH IMKONIYATLARI.....	213
Baxriddinov Nodirbek Zamirdinovich	
MINTAQA IQTISODIYOTINI BARQAROR RIVOJLANTIRISHDA XIZMATLAR SOHASINING O'RNI VA OBYEKTIV ZARURLIGI.....	217
Achilova Firuza Kurbanovna	
INVESTITSIYALARNI JALB ETISH ORQALI MAXSUS IQTISODIY ZONALARNING SAMARADORLIGINI OSHIRISH.....	222
Ergashev Olim	

KICHIK BIZNES INNOVATSION FAOLIYATINING RIVOJLANISHIDAGI ASOSIY TENDENSIYALAR	227
<i>Amirov Zubaydulla Toir o'g'li</i>	
KICHIK BIZNESNI RIVOJLANTIRISHDA YOSHLAR TADBIRKORLIGINING O'RNI VA AHAMIYATI	233
<i>Isakjanova Saboxat Muhamedovna</i>	
KORPORATIV BOSHQARUV TIZIMIDA AKSIYADORLAR HUQUQLARINI HIMOYA QILISH MEXANIZMLARINI XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH	238
<i>Xakimov Uchkun Xamitovich</i>	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA MILLIY MAKROIQTISODIY SIYOSATNI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI	242
<i>Mardanov Ra'no Isakovna</i>	
XUSUSIY VA DAVLAT SHIFOXONALARI UCHUN RAQAMLI MARKETING STRATEGIYALARINI QIYOSIY TAHLIL	246
<i>Yakubov Temur G'anibekovich</i>	
RAQAMLI SOG'LIQNI SAQLASH TIZIMIDA RESURS SAMARADORLIGI VA IQTISODIY NATIJADORLIK MODELI	250
<i>Ziyodullayev Qahramon</i>	
"MILLIY TURIZM SITUATSION-MONITORING MARKAZI" VA "YASHIL TUROPERATORLAR" FAOLIYATINI SHAKLLANTIRISH ISTIQBOLLARI	254
<i>Toshev Akmal Salimovich</i>	
RISK-MENEJMENT VA MOLIYAVIY BARQARORLIK O'ZARO BOG'LIQLIGINING KONSEPTUAL MODELINI SHAKLLANTIRISH TAMOYILLARI	261
<i>Madaminov Bekzod Allayarovich</i>	
O'ZBEKISTONDA YASHIRIN IQTISODIYOT: BAHOLASH METODOLOGIYASI, DINAMIKASI VA QISQARTIRISH ISTIQBOLLARI (1996 - 2026-YILLAR TAHLILI)	266
<i>Djumanova Rano Fayzullayevna</i>	
OLIY TA'LIM SIFATINI BAHOLASHDA MAJMUALI DIAGNOSTIK MODELNING AMAL QILISH XUSUSIYATLARI	272
<i>Xo'jaxonov Ma'rufxon Xamidxonovich</i>	
TIJORAT BANKLARI FAOLIYATINI TAKOMILLASHTIRISHNING XORIJ TAJRIBASI	278
<i>Vafiyev Raxim Xalimjonovich</i>	
INVESTITSIYA LOYIHALARINI KREDITLASH AMALIYOTINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI	282
<i>Nigora Nurmatova</i>	
BANK SEKTORINING INVESTITSIYA OQIMLARINI BOSHQARISHDAGI STRATEGIK O'RNI	287
<i>Abdumavlonov Abdumutal Abdumajid o'g'li</i>	
O'ZBEKISTON KORXONALARIDA UZOQ MUDDATLI MOLIYAVIY INVESTITSIYALAR HISOBINI TAKOMILLASHTIRISH	291
<i>Allabergenova Nilufar Shermetovna</i>	
O'ZBEKISTON BANK TIZIMIDA TA'MINOTLI YIRIK KREDITLAR ASOSIDA QIMMATLI QOG'OZLAR CHIQRISH ORQALI RESURS BAZASINI KENGAYTIRISH MEXANIZMLARI	298
<i>Ahmedov Akbarali Sultonmurodovich</i>	
"MINTAQA SANOATI SALOHİYATIDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH MEXANIZMLARI"	306
<i>Abdinazarov Xusan Shaymanovich</i>	
BUDJET TASHKILOTLARI FAOLIYATIDA MAJBURIYATLAR: MAZMUNI, TURLARI VA TARKIBI	309
<i>Jabbarova Charos Aminovna</i>	
ATROF-MUHIT VA EKOLOGIK IQTISODIYOT: TURIZM XIZMATLARI BOZORIDA RESURSLARDAN OQILONA FOYDALANISH VA UNING RAQOBATBARDOSHLIGINI TA'MINLASH	316
<i>Alikulov Samar Abdirashidovich</i>	
O'ZBEKISTON TURIZM INDUSTRIYASI RIVOJLANISHIDA FORSAYT TEXNOLOGIYALARINI QO'LLASH	322
<i>Turdibekov Xasan Ibragimovich</i>	
АНАЛИЗ ДЕБИТОРСКОЙ И КРЕДИТОРСКОЙ ЗАДОЛЖЕННОСТИ ХОЗЯЙСТВУЮЩЕГО СУБЪЕКТА	329
<i>Камолова Феруза Кахрамоновна</i>	

TASHQI QARZNING IQTISODIY XAVFSIZLIKKA TA'SIRI: QARZ BARQARORLIGINI BAHOLASH MODELLARI ASOSIDA O'ZBEKISTON MISOLIDA TAHLIL	333
<i>Oiloyorova Kumushoy Ahmad qizi, Tashmuxeimedova Yayra Atxamovna</i>	
XO'JALIK YURITUVCHI SUBYEKTLARNING MOLIYAVIY BARQARORLIGINI TA'MINLASHDA SOLIQLARNI TARTIBGA SOLISHNING TAHLILI	339
<i>Kudiyarov Kishibay Ramatullaevich</i>	
KORXONALAR FAOLIYATINING IQTISODIY BARQARORLIGINI TA'MINLASHNING XORIJ TAJRIBASI	343
<i>Iminova Nargizaxon Akramovna</i>	
SUG'URTA KOMPANIYALARINING TO'LOVGA QOBILIYATLILIGINI BOSHQARISHDA RISKLAR VA RISK-MENEJMENTNING O'RNI	350
<i>Xalikulova Shirin Utkir qizi</i>	
BUDJET TASHKILOTLARIDA BUXGALTERIYA HISOBI VA HISOBOTINI XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISHDAGI MUAMMOLAR VA KAMCHILIKLAR	354
<i>Xolmirzayev Ulug'bek Abdulazizovich, Xasanboyeva Muyassar Ubaydullayevna</i>	
XUSUSIY KORXONALARDA KADRLAR MENEJMENTI SAMARADORLIGINI OSHIRISH	358
<i>Alimova Dildora Damirovna</i>	
BANK TRANSFORMATSIYASI TUSHUNCHASI VA UNING MENEJMENTDAGI O'RNI	363
<i>Rajabov Oybek Panjievich</i>	
O'ZBEKISTON OZIQ-OVQAT SANOATIDA ISHLAB CHIQRISH SAMARADORLIGINING HOZIRGI HOLATI VA RIVOJLANISH TENDENSIYALARI	367
<i>Eshtemirova Anora Norboy qizi</i>	
BOZOR KONYUNKTURASIGA MOS PIYOZ YETISHTIRISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'NALISHLARI	371
<i>Sadikova Shohida Obidqul qizi</i>	
HUDUDLARDA MAISHIY XIZMATLAR SOHASINI KLASTERLASH VA RESURS SAMARADORLIGIGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR TAHLILI	375
<i>Normurodova Zebo Eshmaxmatovna</i>	
XUSUSIY VA KORPORATIV TUZILMALARDA AUDITORLIK TEKSHIRUVI HAMDA AUDITORLIK XULOSASINI SHAKLLANTIRISH AMALIYOTI	380
<i>Xolmirzayev Ulug'bek Abdulazizovich, Ubaydullayev Toxirjon Abdullajanovich</i>	
YIRIK VA KICHIK BIZNES O'RTASIDA KOOPERATSIYA MUNOSABATLARINI RIVOJLANTIRISH YO'NALISHLARI	385
<i>Nasirova Kamola Alimovna</i>	
MOLIYAVIY HISOBOTLARNING QAROR QABUL QILISH JARAYONIDAGI IQTISODIY ROLI	394
<i>Xolmirzayev Ulug'bek Abdulazizovich, Yahyayeva Ra'no Raximovna</i>	
DIRECTIONS FOR IMPROVING INVESTMENT POLICY IN THE CONDITIONS OF DIGITAL ECONOMY (EXPERIENCE OF UZBEKISTAN)	400
<i>Khatamov Nurbek Achildiyevich, Sharifi Abdul Fatah</i>	
DAVLATNING FISKAL VA MONETAR SIYOSATI UYG'UNLIGINING IQTISODIY XAVFSIZLIKKA TA'SIRINI BAHOLASH	405
<i>Uralov Shavkat Maxramovich</i>	
SUN'IY INTELLEKT ASOSIDA BIZNES JARAYONLARINI AVTOMATLASHTIRISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGI	410
<i>Yusubov Muzaffar Alimbayevich</i>	
BANKLARDA RAQAMLASHTIRISH JARAYONINING MIJOZLAR QONIQLASH DARAJASIGA TA'SIRI	414
<i>Ro'ziboyev Shuxrat Komilovich</i>	
BOJ-TARIF SIYOSATI METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISHNING ILMIY-AMALIY YO'NALISHLAR	418
<i>Pardayev Ilhomjon G'ulom o'g'li</i>	
OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA MOLIYAVIY BOSHQARUVNI TAKOMILLASHTIRISHDA BOSHQARUV KADRLARINING KOMPETENSIYASI	424
<i>Mahsutaliyev Abdusalom Hasanovich</i>	

ZIYORAT TURIZMIDA DESTINATSIYA VA GEOAXBOROT TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH	433
Qosimov Jahongir Ro'ziboyevich, Suyunova Nilufar	
YEVROPA DAVLATLARIDAGI KORXONALARDA MOLIYAVIY REJALASHTIRISH AMALIYOTINING TAHLILI VA ULARDAN O'ZBEKISTON MOLIYA TIZIMIDA QO'LLASH MASALALARI	440
Pardayev Jamshid Muzaffarovich	
TASHKILOTNING RAQAMLI TRANSFORMATSIYA LOYIHALARINI BOSHQARISH	446
Xasanov Odilxon Kaxxorovich	
O'ZBEKISTON TURIZM SANOATINING XALQARO RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISHDA STRATEGIK MARKETING TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH	450
Kobilova Shozoda Timurovna, Isxakova Sarvar Ayubovna	
THE ROLE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN LABOR THEORY: EVOLUTION, CHALLENGES AND FUTURE PROSPECTS	456
Tukhliyev Bakhodir Adinaevich	
ОСОБЕННОСТИ ПРОЦЕССА ПЕРВОГО ПРИМЕНЕНИЯ МЕЖДУНАРОДНЫХ СТАНДАРТОВ ФИНАНСОВОЙ ОТЧЕТНОСТИ В СИСТЕМЕ УЧЕТА И ОТЧЕТНОСТИ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН	460
Астанов Зафар Муродуллаевич	
TA'LIM MUASSASALARIDA O'QITISH SIFATINI OSHIRISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR PLATFORMALARINI YARATISH VA ULARDAN FOYDALANISH IMKONIYATLARI	466
To'xtamisheva Dilrabo Shermonovna	
KICHIK VA O'RTA BIZNESNI YASHIL IQTISODIYOT TAMOYILLARI ASOSIDA RIVOJLANTIRISHNING INNOVATSION MEXANIZMLARI	472
Norboyev Sarvar Azodovich	
MINTAQAVIY RIVOJLANISHDA INVESTITSİYALARDAN SAMARALI FOYDALANISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI	476
Xatamova Manzura Ochilidiyevna, Safarov Botir Isaq o'g'li	
MAXSUS IQTISODIY ZONALARDA SOLIQ MA'MURIYATCHILIGINI TAKOMILLASHTIRISHNING METODOLOGIK YONDASHUVLARI.....	482
To'rayeva Nafisa Odiljonovna	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA RAQAMLI TO'LOV TIZIMLARINI RIVOJLANTIRISHNING PUL MUOMALASI BARQARORLIGIGA TA'SIRINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI.....	487
Xazratkulov O'ktamjon Xikmatullayevich	
O'ZBEKISTONDA TAKSI XIZMATLARI BOZORIDA INSTITUSIONAL ISLOHOTLARNING IQTISODIY AHAMIYATI	491
Jaloliddinov Anvar Jaloliddin o'g'li	
EKOLOGIK TANGLIK SHAROITIDA QISHLOQ XO'JALIGIDA YERLARDAN FOYDALANISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH.....	497
Kudiyarov Aybek Alisherovich	
BANK LIKVIDLIGINI BOSHQARISHDA ZAMONAVIY METODOLOGIK YONDASHUVLAR	502
Sulaymanov Samandarboy Adhambek o'g'li	
IQTISODIY FAOLIYAT TURLARI BO'YICHA SANOAT ISHLAB CHIQRISH TARKIBIY O'ZGARISHLARNI BAHOLASH.....	509
Almardanova Farzona Tulkin qizi, Kasimov Azamat Abdulkarimovich	
QUYI AMUDARYO IQTISODIY MINTAQASI CHEGARABO'YI HUDUDLARINING TURISTIK IMKONIYATLARI.....	515
Djumabayeva Shaira Xalillayevna	
SURXONDARYO VILOYATIDA ULGURJI SAVDO HAJMI KO'RSATKICHLARINI ARIMA MODEL YORDAMIDA PROGNOZLASHTIRISH.....	522
Turopova Sohiba Djumanazarovna	
MINTAQADA INNOVATSION USULDA BALIQ YETISHTIRISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI.....	531
Davranov Odil Jumanazarovich	

ISHLAB CHIQRARISH XARAJATLARI VA MAHSULOT TANNARXINING BOSHQARUV TAHLILINI AMALGA OSHIRISH USULLARI	538
Xamidova S.Ya.	
STRATEGIES FOR INCREASING COMPETITIVENESS IN DEVELOPING EXPORT ACTIVITIES IN SMALL ENTERPRISES.....	544
Nasridinova Shokhida Taufikovna	
SANOAT KORXONALARINI BOSHQARISHDA ILMIY-NAZARIY QARASHLAR	551
To'g'onov Ibroximxo'ja	
XUSUSIY TIJORAT BANKLARINING MOLIYAVIY RESURSLARINI MUSTAHKAMLASHNING NAZARIY VA AMALIY ASOSLARI.....	555
Xolmatov Dilmurod Maxmudjonovich	
PENSIYA JAMG'ARMASI DAROMADLARI SHAKLLANISHI MASALALARI.....	562
Sherjonov Doniyor Saparbaevich	
EKSPORT VA VALYUTA OPERATSIYALARINING NAZARIY VA HUQUQIY ASOSLARI.....	566
Sobirova Xilola Rustam qizi	
SURXONDARYO VILOYATIDA AHOLI JON BOSHIGA CHAKANA SAVDO AYLANMASI HAJMI KO'RSATKICHLARINI ARIMA MODEL YORDAMIDA PROGNOZLASHTIRISH.....	571
Qudratova Shahnoza Shuhrat qizi	
XO'JALIK JAMIYATLARIDA BOSHQARUV ORGANLARI FAOLIYATINI TAKOMILLASHTIRISH.....	579
Valijonov Akmaljon	
XIZMATLAR IQTISODIYOTI VA UNI RIVOJLANISHNING NAZARIY ASOSLARI	584
Abduxoliqova Farangiz Abduxoliq qizi	
O'ZBEKISTONDA TRANSPORT-LOGISTIKA TIZIMI: HOZIRGI HOLATI, MUAMMOLARI VA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI.....	588
Kuvandikov Shuxrat Oblokulovich, Abduxalikova Komila Abduxalikovna	
ИНТЕГРАЦИЯ МЕТОДОВ КАЛЬКУЛИРОВАНИЯ ПО ВИДАМ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ (ABC) И ЦЕЛЕВОГО КАЛЬКУЛИРОВАНИЯ (TC) КАК ИНСТРУМЕНТ ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ УПРАВЛЕНЧЕСКОГО УЧЕТА	595
Киличева Ф.Б.	
GAZ TARMOQLARINI MODERNIZATSIYA QILISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGINI BAHOLASH.....	601
Xamidov Xayriddin Faxritdinovich	
SOLIQ NAZORATI TIZIMI: IQTISODIY MOHIYATI, SHAKLLARI VA SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI.....	606
Donaboyev Dostonbek Xusan o'g'li	
УПРАВЛЕНИЕ ПРИБЫЛЬЮ ПРЕДПРИЯТИЯ КАК ФАКТОР РОСТА ЕГО ФИНАНСОВОЙ ЭФФЕКТИВНОСТИ	610
Агзамов Авазхон Талгатович, Алиева Сусанна Сейрановна	
NOBANK KREDIT TASHKIOTLARINING AKTIV OPERATSIYALARINI RIVOJLANTIRISHNING DOLZARB MASALALARI	618
Sardor Karimov Boydulla o'g'li	
INVESTITSION JOZIBADORLIKNING IQTISODIY MOHIYATI VA INVESTITSIYA NAZARIYALARI INTEGRATSIYASI	624
Abdullayeva Nilufar Ruslanovna	
QURILISH KORXONALARINI KORPORATIV QIMMATLI QOG'OZLAR ORQALI MOLIYALASHTIRISHNING ILG'OR XORIJ TAJRIBASI VA UNI QO'LLASH YO'NALISHLARI.....	630
Igitov Jurabek Kuzibekovich	
OPEN BANKING AS A DRIVER OF FINANCIAL INNOVATION AND INCLUSION IN UZBEKISTAN'S BANKING SECTOR	637
Kuvatova Oliya Sheraliyevna, Asadbek Ergashov	
TIJORAT BANKLARINING MOLIYAVIY SAMARADORLIGINI BOSHQARISH VOSITALARI	642
Sadikov Q.M.	

BOSHQARUV HISOBIDA NARX SHAKLLANISHINING NAZARIY JIHLTLARI (TOVAR BOZORIDA USTUN MAVQEGA EGA XO'JALIK SUBYEKTLARI MISOLIDA).....	646
Xaitmetov Elmurat Sidikmatovich	
ПРОГНОЗИРОВАНИЕ ЭНЕРГОЁМКОСТИ ВВП НА ОСНОВЕ МАКРОЭКОНОМИЧЕСКИХ МОДЕЛЕЙ	652
Муслимова Ф.С., Хашимова Н.А.	
XALQARO LOYIHALARNI BOSHQARISHDA RAQAMLI INTEGRATSIYA YETUKLIGI MODEL VA SAMARADORLIKNI BAHOLASH METODOLOGIYASI	659
Ne'matova Bonura Umid qizi	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA ICHKI AUDITNING MOHIYATI, MAQSADI VA ASOSIY VAZIFALARI	664
Mamatqulov Avazbek Axmadaliyevich	
OZIQ-OVQAT SANOATI KORXONALARI FAOLIYATIDA ZAMONAVIY BOSHQARUV ASOSIDA RAQOBATBARDOSHLIKNI TA'MINLASH.....	674
Xusanova Gavhar	
MAHALLIY SHAROITDA SUV TEJOVCHI TEXNOLOGIYALARNI KO'P MEZONLI BAHOLASHNING IQTISODIY YO'NALTIRILGAN GIBRID MODEL VA UNING AMALIY QO'LLANILISHI.....	679
Mirzayeva Shaxnoza Mamat qizi	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA QUYOSH FOTOELEKTR STANSIYALARINING HOLATI VA O'RNATILGAN QUVVATLARINI TAHLIL QILISH	683
Maxamadiyev Farrux Mirazimovich, Baratov Laziz Suyun o'g'li	
BUDJET TASHKILOTLARIDA BUDJETDAN TASHQARI MABLAG'LARNING NAZORATINI TASHKIL QILISH.....	688
Dadaboyev Tulqinjon Yusupjonovich, Dadaboyev Abdurahmon Ne'matjon o'g'li	
RAQAMLI IQTISODIYOT BARQARORLIGINI TA'MINLASHNING IQTISODIY OMILLARI VA ZAMONAVIY AHAMIYATI	693
Yusubov Inomjon Ikrom o'g'li	
MOLIYAVIY RESURSLARNI BOSHQARISHNING NAZARIY-METODOLOGIK VA AMALIY JIHLTLARI	699
Narzulloyev Behruz Baxtiyor o'g'li	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA RAQAMLI BANK XIZMATLARI AMALIYOTI TAHLILI	702
Kazakbayev S.B.	
BOG'DORCHILIK TARMOG'NI RIVOJLANTIRISHDA SUV TEJAMKOR TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISHNING IQTISODIY ASOSLARINI TAKOMILLASHTIRISH	705
Sattorov Orifjon Boymurodovich	
MHXS ASOSIDA SUG'URTA KOMPANIYALARINING BUGALTERIYA HISOBI VA MOLIYAVIY TAHLILINI TAKOMILLASHTIRISH STRATEGIYALARI.....	709
Alimov Baxodir Batirovich	
QISHLOQ XO'JALIGINI BARQAROR RIVOJLANTIRISHDA DAVLATNING IMTIYOZLI MOLIYALASHTIRISH MYEXANIZMLARIDAN FOYDALANISHNI TAKOMILLASHTIRISH	718
Xolmatov Sanjarbek Xojimamatovich	
MAHALLA TIZIMIDA INSON KAPITALIDAN SAMARALI FOYDALANISH VA INKLYUZIV IQTISODIY O'SISHNI TA'MINLASH YO'NALISHLARI.....	724
Berkinov Bozorboy Berkinovich	
XALQARO TURIZM BOZORIDA MICE TURIZMINING SHAKLLANISHI VA RIVOJLANISH JARAYONLARINING NAZARIY ASOSLARI	728
Fayyoza Xalimova Nafasovna	
O'ZBEKISTON TIJORAT BANKLARIDA MIJOZLARGA YO'NALTIRILGAN BIZNES JARAYONLARINI TRANSFORMATSIYA QILISH AMALIYOTI.....	733
Azimov Asrorjon Muzaffarjonovich	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA BANDLIKNI LEGALLASHTIRISHNING INSTITUTSIONAL MEXANIZMLARI	737
Xalimbetov Farxad Bagibekovich	

TIJORAT BANKLARINING BIZNES EKOTIZIMI MUAMMO VA YECHIMLAR.....	742
Shoymardonov Orziqul Jo'ra o'g'li	
QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASI YALPI HUDUDIY MAHSULOT XAJMIGA ASOSIY KAPITALGA KIRITILGAN INVESTISIYALARNING TA'SIRI	749
Sultanov Anvar Abdullaevich	
YASHIL IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISHDA QURILISH SANOATINING IQTISODIY HOLATI.....	754
Axmedova Sanobar Ikrom qizi, Davlatov Ahmadjon Anvarbek o'g'li	
DAVLAT XUSUSIY SHERIKCHILIK LOYIHALARIDA VUJUDGA KELADIGAN RISKLARGA QARSHI UZOQ MUDDATLI IQTISODIY STRATEGIYALAR	760
Ergashev Axmadjon Maxmudjon o'g'li	
MODERN MODELS OF SALES LOGISTICS IN THE SERVICE SECTOR: MARKETING ASPECT AND AREAS FOR IMPROVEMENT	764
Mamatkulova Shoira Djalolovna	
РОЛЬ ПЛАНИРОВАНИЯ И ПРОГНОЗИРОВАНИЯ В СИСТЕМЕ ОРГАНИЗАЦИИ ФИНАНСОВОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ СУБЪЕКТОВ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА.....	769
Ахмедова Азиза Тохировна, Зайналов Ж.Р.	
ВЫСШАЯ МАТЕМАТИКА КАК ОСНОВА ФИНАНСОВОГО МОДЕЛИРОВАНИЯ В ЦИФРОВОЙ ЭКОНОМИКЕ И ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВЕ.....	774
Айматова Фарида Хуразовна	
XORIJIY MOLIYAVIY RESURLAR VA ULARNING IQTISODIY O'SISH SIFATINI TA'MINLASHDAGI O'RNINI	778
Xomidova Kamola G'olib qizi	
SUG'URTA TASHKILOTLARIDA TO'LOV QOBILIYATINI OSHIRISHGA QARATILGAN ICHKI BOSHQARUV INSTRUMENTLARINI TAKOMILLASHTIRISH	783
Xattabov Murodulla Batirovich	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYANING MINTAQALAR BARQAROR RIVOJLANISHIGA TA'SIRI	788
Hakimova Nozimaxon Sobirjon qizi	
O'ZBEKISTON QURILISH KORXONALARIDA KORPORATIV-IJTIMOY MAS'ULIYAT HOLATI VA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI	795
Murotkosimov Shoxrux Abdusalimovich	
ТЕНДЕНЦИИ ИЗМЕНЕНИЯ ВАЛОВОГО ВНУТРЕННЕГО ПРОДУКТА УЗБЕКИСТАНА ЗА ПОСЛЕДНИЕ ГОДЫ.....	803
Ишонкулова Феруза Асатовна	
CHIQINDILARNI QAYTA ISHLASH JARAYONIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH	808
Sadinov Aziz Ziyadullayevich	
BOJXONA BOSHQARUVIDA RAQAMLASHTIRISHNING XALQARO TAJRIBASI	814
Radjapova Latofat Sardorovna	
MILLIY IQTISODIYOTDA SANOAT KORXONALARI RIVOJLANISHI XUSUSIYATLARI	821
Abdullayeva Madina Kamilovna	
UY-JOY QURILISHI SOHASIGA ESKROU MEXANIZMINI JORIY ETISH ORQALI ULUSHDORLAR MABLAG'LARINI HIMOYA QILISH ISTIQBOLLARI	827
Nigmatov Akbarjon Anvarovich	
TASHQI SAVDO BALANSINI MUVOZANATLASHTIRISH	831
Rahimov Eshmurod Normurodovich, Misliddinov Ikromjon Kamoliddin o'g'li	
DON VA UN MAHSULOTLARI ISHLAB CHIQRISH KORXONALARIDA MARKETING FAOLIYATINI BOSHQARISHNING YEVIROPA TAJRIBASI	837
Boyjigitov Sanjarbek Komiljon o'g'li	
RAQAMLI SUG'URTA (INSURTECH) EKOTIZIMINI SHAKLLANTIRISH VA O'ZBEKISTONDA MOLIYAVIY XAVFSIZLIKNI TA'MINLASHNING O'ZIGA XOS JIHATLARI.....	842
Nozimov Eldor Anvarovich	
MAHALLIY RESURLARDAN SAMARALI FOYDALANISH ASOSIDA IMPORT O'RNINI BOSUVCHI MAHSULOTLAR ISHLAB CHIQRISH STRATEGIYASI	847
Sobitova Ra'no Solidjonovna	

XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARIDA INNOVATSION FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISHNING XORIJ TAJRIBALARI.....	850
Raxmonov Aziz Iskandarovich	
COST ANALYSIS IN FRUIT AND VEGETABLE PROCESSING PLANTS.....	855
Rahmatullayev Mirjalol Khatam ogli	
OLIY TA'LIM XIZMATLARINI RIVOJLANTIRISHNING TASHKILIY-IQTISODIY MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH TIJORAT SIRINING O'ZIGA XOS JIHATLARI.....	861
Butayev Dilshod Eshbekovich	
ИСКУССТВЕННЫЙ ИНТЕЛЛЕКТ И ОБЛАЧНЫЕ БУХГАЛТЕРСКИЕ СИСТЕМЫ: НАДЁЖНОСТЬ ОТЧЁТНОСТИ И КИБЕРБЕЗОПАСНОСТЬ.....	867
Бозорова Озода Рахимовна	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA BANKLARNING CHAKANA KREDITLASH AMALIYOTI TAHLILI.....	872
Axmedova Dilrabo Kurbondurdi qizi	
XALQARO STANDARTLARNI AMALGA OSHIRISH JARAYONIDA AUDITORLAR VA KORXONALAR UCHUN AMALIY TAVSIYALAR.....	877
Ibragimov Azizbek Keldibek o'g'li	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA INNOVATSION BANK XIZMATLARINI RIVOJLANTIRISH IMKONIYATLARI.....	882
Akbarov Husniddinjon Mo'ysin o'g'li	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA MOLIYAVIY NATIJALAR TAHLILINI TAKOMILLASHTIRISH.....	888
Omanov Sanjar Qurbonazar o'g'li	
O'ZBEKISTONDA YASHIL IQTISODIYOTNI SOLIQ IMTIYOZLARI ORQALI MOLIYALASHTIRISHNING AMALDAGI HOLATI.....	894
Usmonov Shavkatjon Shukurovich	
АДАПТАЦИЯ ЗАРУБЕЖНОГО ОПЫТА УПРАВЛЕНИЯ ПЕРСОНАЛОМ В НАЦИОНАЛЬНОЙ СИСТЕМЕ ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ.....	901
Абилов Эльман Худаверди оглы	
QURILISH SOHASIDA KORPORATIV IJTIMOY MAS'ULIYAT: XALQARO TAJRIBA VA QIYOSIY TAHLIL.....	906
Murotkosimov Shoxrux Abdusalimovich	
TADBIRKORNING KREDIT, FOIZ, SOLIQ TO'LOVLARI VA ULARNI OPTIMALLASHTIRISH YO'LLARI XUSUSIDA.....	914
Hakimov Odil Arziqulovich	
RIVOJLANGAN MAMLAKATLARDA IQTISODIYOTNING REAL SEKTORIGA KIRITILGAN INVESTITSİYALARNI MOLIYALASHTIRISHNING XUSUSIYATLARI.....	918
Xoshimov Sobir Murtazayevich	
KORXONALARDA MOLIYAVIY BOSHQARUV SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING INNOVATSION YONDASHUVLARI.....	925
Xalilova Aziza Rustamovna	
QURILISH MATERIALLARI ISHLAB CHIQARUVCHI KORXONALARDA MARKETING FAOLIYATINI BOSHQARISHNING ZAMONAVIY TENDENSIYALARI.....	930
Uzakova Umida Ruziyevna	
INVESTITSIYA JALB QILISHNING HUDUDIY MEKANIZMLARI VA ULARNING IQTISODIY MAZMUNI.....	936
Shamsiyeva Ruxsora Nasirovna	
HUDUDLARNING TURISTIK SALOHİYATINI OSHIRISHDA TURISTIK ZONALARNING AHAMIYATI.....	940
Umarova Mahliyo Yaxshiboy qizi	
HUDUD OZIYQ-OVQAT MAHSULOTLARI SANOATI ISHLAB CHIQARISH KO'RSATKICHLARI SAMARADORLIGINING EKONOMETRIK VA STATISTIK TAHLILI.....	945
Xursanov Sherzod Ulaboyevich	
YUK TASHUVLARIDA LOGISTIK PROVAYDERLAR FAOLIYATINING NAZARIY-USLUBIY ASOSLARI.....	951
Mannapova Feruza Faxriddin qizi	

MAMLAKAT BANKLARI TOMONIDAN ALOQA SOHASINI MOLIYALASHTIRISHDAGI MAVJUD MUAMMOLAR VA ULARNI BARTARAF ETISH YO'LLARI	956
<i>Mirzaraximova Aziza Azimdjano</i>	
IQTISODIYOTDAGI TARKIBIY O'ZGARISHLARNI TAKOMILLASHTIRISH ORQALI RAQOBATCHILIK MUHITINI RIVOJLANTIRISH YO'LLARI	963
<i>Maxmudova Ferangis Raxmatillayevna</i>	
O'ZBEKISTONDA RAQAMLI IQTISODIYOT TARAQQIYOTINING HOLATI VA USTUVOR MAQSADLI KO'RSATKICHLARI	968
<i>Saidova Madinaxon Hoshimjon qizi</i>	
FERMER XO'JALIKLARINING O'ZBEKISTON AGRAR SEKTORIDAGI O'RNI VA AHAMIYATI.....	973
<i>Islamova Dilnoza Isamidinovna</i>	
ZIYORAT TURIZMINING MINTAQAVIY IQTISODIY RIVOJLANISHGA TA'SIRI.....	978
<i>Uzaqov Jamshid Norboyevich</i>	
TIJORAT BANKLARINING EMISSION OPERATSIYALARINI RIVOJLANTIRISHNING DOLZARB MASALALARI	983
<i>Shaymanov Mexridin Ibragimovich</i>	
ISLOM MOLIYASIDA MAJBURIYAT VA OMONAT MEXANIZMLARI: RAHN, VADIYA VA HAVALA.....	987
<i>Sadikova Ra'no Abdullaevna</i>	
FIRIBGARLIK BILAN BOG'LIQ AUDITORLIK TEKSHIRUVI RISKLARINI KAMAYTIRISH MASALALARI	991
<i>Sirojiddinov Ikromiddin Qutbiddinovich</i>	
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ И ОЦЕНКА ФИНАНСОВЫХ РЕЗУЛЬТАТОВ UZAUTO MOTORS.....	996
<i>Шарипов К.А., Зайнутдинова У.Дж.</i>	
XIZMATLAR SOHASINI RIVOJLANTIRISHDA BANDLIK BILAN TA'MINLASHGA TA'SIR QILUVCHI OMILLAR VA MUAMMOLAR TADQIQI.....	1005
<i>Mirzayev Qulmamat Djonuzokovich, Saparov Murod Irgashovich</i>	
YO'LOVCHI TASHISH XIZMATLARINI TAKOMILLASHTIRISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNING O'RNI	1010
<i>Alisher Kurambayev</i>	
SUG'URTA XIZMATLARINI TAKOMILLASHTIRISHDA TAKAFUL SUG'URTASINING O'RNI VA IMKONIYATLARI.....	1014
<i>Sattorov Ixtiyor Ochilovich, Karimov Shohruh Yo'ldoshali o'g'li</i>	
O'ZBEKISTONDA INVESTITSION FAOLIYATNI AMALGA OSHIRISHNING JORIY HOLATI TAHLILI.....	1020
<i>Valikulov Sherzod Zaynitdinovich</i>	
RAQAMLI IQTISODIYOTDA MARKETPLEYSLARNI SHAKLLANTIRISH: INVESTITSIYALAR, XARAJATLAR VA FOYDA.....	1029
<i>Axmedova Dilshoda Xayrulla qizi</i>	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA O'ZBEKISTONDA SUN'IY INTELLEKT ASOSIDA MARKETING SAMARADORLIGINI OSHIRISH MEXANIZMLARI.....	1033
<i>Maxmudov Tohirjon Olimjonovich, Muminova Shahlo Madaminjon qizi</i>	
OLIY TA'LIMDA GENDER TENGLIKNING O'ZIGA XOS JIHATLARI.....	1039
<i>Xaydarova Sayyora</i>	
ANALYZING THE COMPETITIVE ADVANTAGES OF SOUTH KOREA IN GLOBAL MICE TOURISM: HISTORICAL AND CULTURAL DIMENSIONS.....	1043
<i>Ortikova Sabohat, Gulomova Mukhlisa, Ochilova Hilola Farmonovna</i>	
MEHMONXONA BIZNESIDA INNOVATSION TEXNOLOGIYALARNI JORIY ETISH ORQALI XIZMAT KO'RSATISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH (NAMANGAN VILOYATI MISOLIDA)	1050
<i>Usmanova Gulida Valiyevna</i>	
ETHICAL ASPECTS OF ECOTOURISM: BALANCING SUSTAINABLE DEVELOPMENT AND MORAL RESPONSIBILITY.....	1055
<i>Gulbakhor Sattarovna Abdullakhanova</i>	
RIVOJLANAYOTGAN MAMLAKATLARDA INVESTITSIYA FAOLLIGIGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR.....	1062
<i>Sobirov Abdurasul Abdugafarovich</i>	

KADRLAR BOSHQARUVIDA INNOVATSION YONDASHUVLAR.....	1068
Urazov Sadulla Shodiyevich	
TIJORAT BANKLARIDA MOLIYAVIY JINOYATLARNING OLDINI OLISHDA KOMPLAENS-NAZORATNING ROLI.....	1074
Zokirov Ismoiljon Ibroximovich	
AGROSERVIS SOHASINI RIVOJLANTIRISH ORQALI KAMBAG'ALLIKNI QISQARTIRISH YO'LLARI	1078
Pardayev Mamayunus Qarshibayevich, Feruz Nematullayevich Abilov	
KO'MIR UCHUVCHI KULI ASOSIDAGI FLY ASH BETON VA GEOPOLIMER MATERIALLARNING SAMARADORLIGINI OSHIRISH UCHUN IQTISODIY VA INNOVATSION TEXNOLOGIYALARNI QO'LLASH	1083
Muradov Botir Hayat	
КРЕАТИВНАЯ ЭКОНОМИКА В КОНТЕКСТЕ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ: ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ И ИНСТИТУЦИОНАЛЬНЫЕ ПРЕДПОСЫЛКИ В УЗБЕКИСТАНЕ	1091
Рахимова Манзура Хамид кизи	
DUE DILIGENCE IN AUDITING AS A FACTOR ECONOMIC EFFICIENCY IN THE AGRICULTURAL SECTOR.....	1098
Sidikov Dilmurod	
MAJBURIYATLAR HISOBINI MOLIYAVIY HISOBOTNING XALQARO STANDARTLARI ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH.....	1102
Ergasheva Vasila Abdumajitovna	
ИННОВАЦИОННЫЕ МАРКЕТИНГОВЫЕ СТРАТЕГИИ И ПРОЦЕССЫ ЦИФРОВИЗАЦИИ БИЗНЕСА В УЗБЕКИСТАНЕ	1106
Рахимова Тамила Баходур кизи	
O'ZBEKISTON OLIY TA'LIM EKSPORT XIZMATLARI MOLIYAVIY NATIJADORLIGINI TA'MINLASH YO'LLARI.....	1113
Abdusattarova Dildora Bohodirovna	
O'ZBEKISTONDA KICHIK BIZNESNI DAVLAT TOMONIDAN MOLIYAVIY QO'LLAB-QUVVATLASH BORASIDA ILG'OR XORIJIY TAJRIBA VA UN DAN O'ZBEKISTONDA FOYDALANISH ISTIQBOLLARI	1120
Djurayeva Lola Abdugabbarovna	
HUDUDLARDA AHOLI DAROMADLARINI OSHIRISHDA DAVLAT BUDJETIDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH.....	1125
Egamnazarova Gulnoza Xolmurod qizi	
O'ZBEKISTON ISLOHOTLARI ISTIQBOLIDA BARQAROR RIVOJLANISH KO'RSATKICHLARI HAMDA ESG INDIKATORLARINI JORIY ETISH	1129
Mirzaaxmedova Nodira Asqarali qizi, Tursunxodjayeva Shirin Zafar qizi	
O'ZBEKISTONDA KREDIT VA MOLIYAVIY TIZIMNI MODERNIZATSIYALASH: MUAMMOLAR VA ISTIQBOLLAR	1135
Omonturdiyev Ortiq Eshboyevich	
O'ZBEKISTON FRANCHAYZING BREN DLARINING XALQARO BOZORLARDA IMIJINI MUSTAHKAMLASHDA ZAMONAVIY BRENDBUKLAR YARATISHNING NAZARIY ASOSLARI VA AMALIY YECHIMLARI	1140
Xodjayev Anvar Rasulovich	
MINTAQANING INVESTITSIYA OQIMLARI VA TASHQI IQTISODIY ALOQALARI O'RTASIDAGI BOG'LIQLIK TAHLILI	1147
G'oyibnazarov Muxammad Xamidbekovich	
O'ZBEKISTON AGROTADBIRKORLIK SUBYEKTLARIDA EKSPORT SALOHİYATINI OSHIRISH STRATEGIYALARI VA IMKONIYATLARI	1152
No'monov Otabek O'rmonjon o'g'li	
NAMANGAN VILOYATIDA KICHIK BIZNES SUBYEKTLARINING INVESTITSION FAOLIYATI VA IQTISODIY SAMARADORLIGINI TAHLIL QILISH	1157
Xakimov Akbar Anvarovich	

TIJORAT BANKLARI XIZMATLARINI RAQAMLASHTIRISHNING IQTISODIY MOHIYATI VA UNING BANK FAOLIYATI SAMARADORLIGIGA TA'SIRI	1162
Atamuradov Bozorboy Berdimuratovich	
O'ZBEKISTONDA MOLIYAVIY SIYOSATNI TAKOMILLASHTIRISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI	1168
Sayitbayev Shermirza Datkamirzaevich	
ЭКОНОМЕТРИЧЕСКОЕ МОДЕЛИРОВАНИЕ БЮДЖЕТОВ ФТИЗИАТРИЧЕСКИХ УЧРЕЖДЕНИЙ ПРИ ПЕРЕХОДЕ К ОПЛАТЕ ПО КЛИНИКО-ЗАТРАТНЫМ ГРУППАМ В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН	1173
Эрматов Зохид Шавкатович	
SUSTAINABLE TOURISM IN KARAKALPAKSTAN: LINKING CULTURE, COMMUNITIES, AND ECOLOGY.....	1179
Indira Ermekebaeva	
TARIFLASH VA REZERVLASHNING ILMIY-AMALIY MODEL (O'ZBEKISTON SHAROITIGA MOSLASHTIRILGAN).....	1184
Maxmudov Komoliddin Rozmetovich	
XORIY TAJRIBASI ASOSIDA O'ZBEKISTONDA KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISH IMKONIYATLARI.....	1188
Akmalova Ziyoda Doniyorovna	
ECONOMIC EFFECTS OF GASTRONOMIC TOURISM: AN ANALYSIS OF TOURISTS' FOOD EXPENDITURE PATTERNS.....	1193
Iroda Abdieva G'ayrat kizi	
WAYS OF IMPROVING AGRITOURISM IN UZBEKISTAN	1198
Ruxangiz Mirfayzovna Mavlonova, Istamkhuja Olimovich Davronov	
TA'LIM TIZIMIDA KORRUPSIYAGA QARSHI KURASHNING DOLZARB MASALALARI.....	1203
Kaxxarov Ulug'bek Xalmatovich	
YASHIL IQTISODIYOT RIVOJLANISHINING ISH BILAN BANDLIKKA TA'SIRINI BAHOLASH METODOLOGIYASI.....	1208
Bobojonov To'liqinbek Maxmud o'g'li	
O'ZBEKISTONDA KICHIK BIZNES SUBYEKTLARINING INNOVATSION FAOLLIGINI OSHIRISH: MAVJUD MUAMMO VA ISTIQBOLLI IMKONIYATLAR.....	1213
Zokirov Fayzullo Maxamatovich	
ЦИФРОВОЙ МАРКЕТИНГ КАК ИНСТРУМЕНТ ПРОДВИЖЕНИЯ БРЕНДА НОВОГО УЗБЕКИСТАНА НА МЕЖДУНАРОДНОМ ТУРИСТИЧЕСКОМ РЫНКЕ.....	1219
Суюнова Камилла Бахромовна, Файзуллаев Аслиддин Сафар угли	
ТЕОРИЯ ПОТРЕБИТЕЛЬСКОГО ВЫБОРА: ОБЗОР КЛАССИЧЕСКИХ ПАРАДИГМ, МЕЖДИСЦИПЛИНАРНЫХ ПОДХОДОВ И СОВРЕМЕННЫХ ВЫЗОВОВ	1223
Камилова Наргиза Абдукажоровна	
СОВРЕМЕННЫЕ ПОДХОДЫ К МОНЕТАРНОЙ ПОЛИТИКЕ И ЕЁ ВЛИЯНИЕ НА ИНФЛЯЦИЮ И ЗАНЯТОСТЬ	1227
Камилова Наргиза Абдукажоровна, Асадова Шохида Азаматовна	
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA TAKOFUL SUG'URTA FONDLARINI SHAKLLANTIRISH.....	1232
Alimov Sherzod Choriyevich	
KICHIK BIZNES SUBYEKTLARINI KREDITLASH MEXANIZMLARINI YANADA TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI.....	1238
Bo'taev O'tkir Eshboevich	
PUL MABLAG'LARI HISOBINI TAKOMILLASHTIRISHNING DOLZARB MASALALARI.....	1242
Xalikov Baxrom Shomurovich	
O'ZBEKISTON SANOATINI RIVOJLANTIRISHDA ENERGIYA TA'SIRINI QISQA VA UZOQ MUDDATLI BAHOLASH SAMARASI	1247
Jabbarov Nurbek Atanazarovich	
IQTISODIYOTDA ENERGIYA TIZIMINING TUTGAN O'RNINI MODELLASHTIRISHDA ARDL MODELINING NAZARIY AHAMIYATI	1252
Kuralbayev Jo'rabek Oybekovich	

DAVLAT TIJORAT BANKLARINI TRANSFORMATSIYA QILISHNING XORIJIY TAJRIBALARI	1256
Salamov Islom Tashkazzakovich	
МЕХАНИЗМ ОПТИМИЗАЦИИ СТРУКТУРЫ ФИНАНСИРОВАНИЯ СТАРТАП-ПРОЕКТОВ В ВУЗАХ УЗБЕКИСТАНА.....	1263
Касимова Наргиза Сабитджановна	
SIRKULAR BIZNES-MODELLARNI MOLIYALASHTIRISH MODELLARI EVOLYUTSIYASI.....	1268
Isamuxamedov Boxodir Baxramovich	
HUDUDIY MARKETING KONSEPSIYASI ASOSIDA NAVOIY VILOYATINING EKOTURISTIK RESURLARINI RIVOJLANTIRISH YO'NALISHLARI	1274
Shodiyev Sanjar Ruzukulovich, Abdurahmonova Shahlo Serali qizi	
O'ZBEKISTON IQTISODIYOTINI RIVOJLANTIRISHDA QAYTA TIKLANUVCHI ENERGIYA MANBALARINING TA'SIRINI EKONOMETRIK MODELLASHTIRISH	1281
Sabirov Xamid Qo'ziboyevich	
HUDUDLARNI BARQAROR IQTISODIY RIVOJLANTIRISHNI TA'MINLASHDA QISHLOQ XO'JALIGI ISHLAB CHIQARISH INFRATUZILMASINI RIVOJLANTIRISHNING ILMIY-NAZARIY ASOSLARI.....	1285
N.Bekmurodov	
KORXONALAR INVESTITSION VA INNOVATSION FAOLIYATI SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA MAVJUD MUAMMOLAR VA ULARNI BARTARAF ETISH YO'LLARI.....	1291
Gafurova Umida Fatixovna	
SOLIQ TIZIMIDA SOLIQ RISKINI BAHOLASH USLUBIYOTI	1296
Fayziyev Orifjon Olimovich	
РОЛЬ ОБРАЗОВАНИЯ И ЦИФРОВЫХ НАВЫКОВ В РАЗВИТИИ ЧЕЛОВЕЧЕСКОГО КАПИТАЛА В ИННОВАЦИОННОЙ ЭКОНОМИКЕ УЗБЕКИСТАНА.....	1302
Дониерова Фотимабону Алишер кизи	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA INVESTITSIYA SIYOSATINI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI: O'ZBEKISTON VA RIVOJLANAYOTGAN DAVLATLAR QIYOSIY TAHLILI.....	1310
Mangliyev Bezzod To'raboy o'g'li	
RAQAMLASHTIRISH SHAROITIDA TIJORAT BANKLARI FAOLIYATINING TRANSFORMATSIYASI	1315
Ruziyev Baxtiyor Salimboyevich	
MEHNAT MUNOSATLARINI TARTIBGA SOLISHDA RAQAMLI PLATFORMALARINING O'RNI	1321
I.A.Bakiyeva, S.A.Bozorova	
O'ZBEKISTONDA TURISTIK-REKREATSION INFRATUZILMANING RIVOJLANISH XUSUSIYATLARI.....	1327
Usmanova Zumrad Islamovna	
"YASHIL" XIZMAT KO'RSATISH MODELINI TAKOMILLASHTIRISH ORQALI IQTISODIY O'SISHNI RAG'BATLANTIRISH: SOLIQ SIYOSATI VA DAVLAT BOSHQARUVI JIHATIDAN TAHLIL.....	1333
Haqnazarova Yulduz Juraqulovna	
ТРАНСПОРТНАЯ ДОСТУПНОСТЬ В КАРАКАЛПАКСТАНЕ: ПРОСТРАНСТВЕННЫЙ АНАЛИЗ И СРАВНИТЕЛЬНАЯ ОЦЕНКА РАЙОНОВ	1339
Кеунимжаев Мухамедали Куанышбаевич	
TRANSPORT INFRATUZILMASI RIVOJLANISHINING HUDUDLARARO IQTISODIY TENGSIZLIKNI KAMAYTIRISHDAGI ROLI: NAZARIY ASOSLAR VA AMALIY YONDASHUVLAR	1344
Narziyev Umidjon Baxrillayevich	
XUFYONA IQTISODIYOTNI QISQARTIRISHNING ILMIY TADQIQOTLARDAGI TALQININING ILMIY TAHLILI.....	1350
Ro'ziqulov Shunqor Tohir o'g'li	
BANKLARNING QO'SHILISH VA QO'SHIB OLIISH OPERATSIYALARINING MOLIYAVIY BARQARORLIKKA TA'SIRI	1356
Azlarova Aziza Axrarovna, Sattorova Nasiba G'anjion qizi	
RAQAMLASHTIRISH ORQALI BARQAROR IQTISODIY O'SISH VA RAQOBATBARDOSHLIKNI TA'MINLASH ISTIQBOLLARI	1361
Umurzak Ablakulovich Radjabov	

ISHLAB CHIQRADIGAN SANOATNING IQTISODIYOTDAGI TUTGAN O'RNI, AHAMIYATI VA UNING TASNIFLANISHI	1366
Mallaboyev Anvarjon Sotvoldiyevich	
QISHLOQ XO'JALIGIDA SUVDAN FOYDALANISH VA SUV ISTE'MOLI TARTIBINI AMALGA OSHIRISH.....	1374
Matkarimov Mansur Maksudovich	
DEVELOPMENT OF HERITAGE-BASED EXCURSION ACTIVITIES IN THE BUKHARA REGION	1379
Murodjonov Bahrombek Gulomaliyevich, Istamkhuj Olimovich Davronov, Radjabov Odil Olimovich	
TRANSPORT TURLARI FAOLIYATINI BIRLASHTIRISH ORQALI XIZMAT KO'RSATISH SIFATINI OSHIRISH.....	1385
Giyosidinov Boburbek Baxtiyor o'g'li	
TEMIR YO'L TRANSPORTI RIVOJLANISHIGA HISSA QO'SHGAN OLIMLARNING ILMIY QARASHLARI VA ULARNING ZAMONAVIY XIZMATLAR SIFATINI OSHIRISHDAGI AHAMIYATI.....	1388
Usmonov Shermuhammad Xaydar o'g'li	
JISMONIY SHAXSLARDAN OLINADIGAN YER SOLIG'I MA'MURCHILIGINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI.....	1391
Ramazonov Shamil Ulug'bek o'g'li	
IJTIMOIIY TADBIRKORLIK TUSHUNCHASI, MOHIYATI VA AHAMIYATI	1396
Muxsiddinov Mansurjon Maxmudjon o'g'li	
QISHLOQ XO'JALIGIGA MO'LJALLANGAN YERLARNI BOSHQA YER TOIFALARIGA O'TKAZISHNING MIQDORIY VA SIFAT O'ZGARISHLARI.....	1400
Safayev Sanjarbek Zafarbek o'g'li	
МЕТОДЫ УПРАВЛЕНИЯ ЛИКВИДНОСТЬЮ И ДЕНЕЖНОЙ МАССОЙ В ЭКОНОМИКЕ УЗБЕКИСТАНА	1405
Холмуродов Жавохир Бахтияр ўғли	
NOGIRONLIGI BO'LGAN SHAXSLAR MEHNAT BOZORINING O'ZIGA XOS SEGMENTI SIFATIDA	1410
Sevunov Turg'unbek Radjabovich	
SURXONDARYO VILOYATIDAGI "ZARCHOB" GESNING IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH IMKONIYATLARI.....	1414
Kurbanova Mehriniso Nematjanovna, Ollanazarov Boburjon Alisher o'g'li	
ТРАНСФОРМАЦИЯ СЕРВИСНОГО СЕКТОРА УЗБЕКИСТАНА.....	1418
С.А. Исхакова	
YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISHDA MA'SULIYATLI ISTE'MOLNING EKONOMETRIK TAHLILI.....	1424
Rashitova Nilufar Xatambayevna	
TO'QIMACHILIK KORXONALARINING EKSPORT VA ICHKI B2B BOZORIDAGI O'RNI.....	1433
Sapayeva Nilufar Qadamboyevna	

TO'QIMACHILIK KORXONALARINING EKSPORT VA ICHKI B2B BOZORIDAGI O'RNI

Sapayeva Nilufar Qadamboyevna

Abu Rayxon Beruniy nomidagi
Urganch davlat universiteti dotsenti

Annotatsiya. Maqolada to'qimachilik korxonalarining eksport va ichki B2B bozorlaridagi o'rni tahlil qilindi. Tadqiqot davomida tarmoqning global qiymat zanjiridagi pozitsiyasi, B2B hamkorlik shakllari hamda eksport raqobatbardoshligiga ta'sir etuvchi omillar ko'rib chiqildi. O'zbekiston to'qimachilik sanoatining joriy holati xalqaro tajriba bilan qiyosiy baholandi. Ishlab chiqarish salohiyati, xalqaro sertifikatlash talablari, marketing yondashuvlari va raqamli texnologiyalarning B2B munosabatlarga ta'siri tahlil etildi. Natijada tarmoqning eksport imkoniyatlarini kengaytirish, ichki kooperatsiyani rivojlantirish hamda qo'shilgan qiymatni oshirish yo'nalishlari belgilandi. Maqola natijalari to'qimachilik korxonalarining B2B segmentidagi faoliyatini takomillashtirishga xizmat qilishi asoslab berildi.

Kalit so'zlar: to'qimachilik sanoati, B2B bozor, eksport, raqobatbardoshlik, qiymat zanjiri, xalqaro savdo.

Abstract. The article analyzed the role of textile enterprises in export and domestic B2B markets. The study examined the sector's position within the global value chain, forms of B2B cooperation, and factors influencing export competitiveness. The current state of Uzbekistan's textile industry was assessed in comparison with international practice. The impact of production capacity, international certification requirements, marketing approaches, and digital technologies on the development of B2B relations was analyzed. The findings identified directions for expanding export opportunities, strengthening domestic cooperation, and increasing value added. The results substantiated the potential for improving the performance of textile enterprises in the B2B segment.

Key words: textile industry, B2B market, export, competitiveness, value chain, international trade.

Аннотация. В статье проанализирована роль текстильных предприятий на экспортном и внутреннем рынках B2B. В ходе исследования рассмотрены позиция отрасли в глобальной цепочке создания стоимости, формы B2B-сотрудничества и факторы, влияющие на экспортную конкурентоспособность. Текущее состояние текстильной промышленности Узбекистана было оценено в сравнении с международной практикой. Проанализировано влияние производственного потенциала, требований международной сертификации, маркетинговых подходов и цифровых технологий на развитие B2B-отношений. В результате были определены направления расширения экспортных возможностей, развития внутренней кооперации и увеличения добавленной стоимости. Обосновано, что результаты исследования способствуют совершенствованию деятельности текстильных предприятий в сегменте B2B.

Ключевые слова: текстильная промышленность, рынок B2B, экспорт, конкурентоспособность, цепочка создания стоимости, международная торговля.

KIRISH

To'qimachilik sanoati jahon iqtisodiyotida eng qadimiy va barqaror tarmoqlardan biri sifatida yuz millionlab kishini ish bilan ta'minlaydi, rivojlanayotgan mamlakatlarning industriallashtirish jarayonida esa strategik ahamiyatga ega bo'lib kelgan [1]. Global to'qimachilik va kiyim-kechak bozori 2023-yilda 1,7 trillion AQSh dollariga yaqin hajmi tashkil etgan bo'lib, bu ko'rsatkich tarmoqning jahon yalpi ichki mahsulotidagi salmoqli ulushini tasdiqlaydi [2]. Bunda biznesdan-biznesga (B2B) segmenti umumiy savdo hajmining 60 foizdan ortiq qismini qamrab oladi, bu esa to'qimachilik korxonalarini o'rtasidagi korporativ munosabatlarning hal qiluvchi rolini ko'rsatadi [3].

O'zbekiston to'qimachilik sanoati so'nggi o'n yillikda tub o'zgarishlarni boshdan kechirgan. Mamlakatda xom paxta eksportiga bog'liq iqtisodiy modeldan tayyor mahsulot ishlab chiqarish va qo'shilgan qiymatni oshirishga yo'naltirilgan strategiyaga o'tish jarayoni jadal rivojlangan. Statistik ma'lumotlarga ko'ra, 2023-yilda O'zbekiston to'qimachilik mahsulotlari eksporti 3 milliard AQSh dollaridan oshgan bo'lib, tarmoq yalpi ichki mahsulotning 4 foizdan ortiq qismini shakllantirgan [4]. Bu o'sish tendensiyasi mamlakatning to'qimachilik sohasidagi strategik imkoniyatlarining kengayib borayotganini tasdiqlovchi muhim ko'rsatkichdir.

B2B bozor munosabatlari to'qimachilik tarmog'ida ikki asosiy yo'nalishda namoyon bo'ladi: birinchidan, ichki bozorda xom ashyo yetkazib beruvchilar, ishlab chiqaruvchilar va ulgurji xaridorlar o'rtasidagi vertikal integratsiya aloqalari; ikkinchidan, xalqaro eksport bozorlarida chet ellik brendlar, savdo kompaniyalari va

chakana tarmoqlar bilan o'rnatilgan shartnomaviy munosabatlar. Har ikki yo'nalish ham o'ziga xos tuzilmaviy xususiyatlarga ega bo'lib, ularning samarali boshqarilishi korxonalarining raqobatbardoshligini belgilovchi asosiy omillardan biri hisoblanadi [5].

Global qiymat zanjirlari (Global Value Chains — GVC) konsepsiyasi nuqtayi nazaridan to'qimachilik tarmog'i buyer-driven (xaridor boshqaruvdagi) zanjirlar tipiga mansub bo'lib, bunda yirik xalqaro brendlar va chakana tarmoqlar ishlab chiqarish jarayoni ustidan bevosita nazorat o'rnatgan [6]. Bu holatda rivojlanayotgan mamlakatlar korxonalarini, jumladan, O'zbekiston to'qimachilik ishlab chiqaruvchilari, zanjirning quyi bo'g'inlarida faoliyat yuritib, asosan buyurtma asosida ishlab chiqarish (OEM) modelidan foydalanadi. Biroq so'nggi yillarda OBM (original brand manufacturing) va ODM (original design manufacturing) modellariga o'tish tendensiyasi kuchaygan, bu esa korxonalarining qo'shilgan qiymat ulushini oshirishga imkon yaratgan [7].

Tadqiqotning maqsadi — to'qimachilik korxonalarining eksport va ichki B2B bozorida o'rni nazariy jihatdan asoslash, raqobatbardoshlikni belgilovchi omillar tizimini tizimlashtirilgan holda taqdim etish hamda amaliy tavsiyalar ishlab chiqishdan iborat. Tadqiqot vazifalari qatoriga quyidagilar kiradi: birinchidan, to'qimachilik tarmog'ining B2B bozor tuzilmasidagi funksional rolini nazariy asoslash; ikkinchidan, eksport raqobatbardoshligiga ta'sir ko'rsatuvchi ichki va tashqi omillarni identifikatsiyalash; uchinchidan, ichki B2B bozor mexanizmlarining o'ziga xos xususiyatlarini aniqlash; to'rtinchidan, O'zbekiston to'qimachilik sanoatining joriy holatini xalqaro kontekstda baholash.

Tadqiqot nazariy ahamiyati shundaki, to'qimachilik tarmog'ida B2B munosabatlarning shakllanishi va rivojlanishiga oid mavjud konseptual yondashuvlar integratsiyalashtirilgan holda taqdim etilgan. Amaliy jihatdan esa korxonalar uchun eksport salohiyatini oshirish va ichki bozorda raqobat ustunliklarini shakllantirish bo'yicha aniq yo'nalishlar belgilangan.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

To'qimachilik korxonalarining B2B bozordagi faoliyatiga oid ilmiy adabiyotlar tahlili bir necha asosiy nazariy yo'nalishlarni qamrab oladi: global qiymat zanjirlari nazariyasi, sanoat klasterlari konsepsiyasi, munosabatlar marketingi va xalqaro savdo nazariyalari.

Gereffi va Fernandez-Stark global qiymat zanjirlari doirasida to'qimachilik tarmog'ining tuzilmaviy xususiyatlarini chuqur tahlil qilgan. Ularning yondashuvi bo'yicha, to'qimachilik zanjiri beshta asosiy bo'g'indan iborat: xom ashyo yetkazib berish, tolalar ishlab chiqarish, to'qimachilik ishlab chiqarish, tayyor kiyim-kechak ishlab chiqarish va marketing-tarqatish [6]. Har bir bo'g'in o'ziga xos B2B munosabatlar tizimini shakllantiradi. Gereffi tomonidan ilgari surilgan governance (boshqaruv) tipologiyasi — bozorga asoslangan, modulli, relatsion, tutqun va iyerarxik boshqaruv shakllari — to'qimachilik korxonalarining zanjirdagi pozitsiyasini tushunishda muhim asos bo'lib xizmat qiladi [8].

Porter raqobat ustunligi nazariyasida tarmoq raqobatbardoshligini belgilovchi beshta kuch modelini taqdim etgan: yetkazib beruvchilar va xaridorlarning savdo quvvati, yangi ishtirokchilar tahdidi, o'rinbosar mahsulotlar tahdidi hamda tarmoq ichidagi raqobat [9]. To'qimachilik tarmog'iga tatbiq etilganda, bu model ayniqsa xaridorlarning yuqori savdo quvvatini ko'rsatadi, chunki yirik xalqaro brendlar (H&M, Zara, Primark kabilar) narxlash va sifat talablari bo'yicha ishlab chiqaruvchilarga sezilarli ta'sir o'tkazadi [10].

Munosabatlar marketingi nazariyasi kontekstida Hakansson va Snehota B2B munosabatlarning uch o'lchamli tuzilmasini taklif qilgan: faoliyat aloqalari (activity links), resurs bog'lanishliklari (resource ties) va ishtirokchi aloqalari (actor bonds) [11]. Bu model to'qimachilik korxonalarini va ularning B2B hamkorlari o'rtasidagi munosabatlar tabiatini tushunishda juda qo'l keladi. Xususan, xom ashyo yetkazib beruvchi va ishlab chiqaruvchi o'rtasidagi munosabatlarda resurs bog'lanishliklari (masalan, maxsus tolalar yetkazib berish) hal qiluvchi rol o'ynaydi, shu bilan birga eksport bozorlarida brendlar bilan ishtirokchi aloqalari (shaxsiy munosabatlar, ishonch) ustuvor ahamiyat kasb etadi [12].

Dunningning OLI (Ownership-Location-Internalization) paradigmasi xalqaro B2B munosabatlarning shakllanishida uch asosiy omilni ajratib ko'rsatadi: mulkchilik ustunliklari (texnologiya, brend, bilim), joylashuv ustunliklari (arzon ishchi kuchi, xom ashyo bazasi, infratuzilma) va internalizatsiya ustunliklari (tranzaksiyon xarajatlarni kamaytirish) [13]. O'zbekiston to'qimachilik korxonalarini uchun joylashuv ustunliklari — paxta xom ashyosining mahalliy bazasi va nisbatan arzon malakali ishchi kuchi — eng muhim raqobat omili sifatida namoyon bo'ladi.

Kaplinsky va Morris to'qimachilik qiymat zanjirida upgrading (darajani oshirish) to'rt turini aniqlagan: jarayon upgradingi (samaradorlikni oshirish), mahsulot upgradingi (yangi mahsulotlar ishlab chiqarish), funksional upgradingi (yangi funksiyalarni o'zlashtirish) va zanjirlararo upgradingi (boshqa tarmoqlarga o'tish) [14]. Amaliyotda rivojlanayotgan mamlakatlar korxonalarini odatda jarayon upgradingidan boshlaydi va asta-sekin funksional upgradingga o'tadi. Turkiya, Bangladesh va Vyetnam to'qimachilik tarmoqlari bu evolyutsion yo'lni yaqqol namoyish etadi [15].

Raqamli transformatsiya kontekstida Brennen va Kreiss raqamlashtirish (digitization), raqamli transformatsiya (digitalization) va raqamli o'zgarish (digital transformation) tushunchalarini farqlaydi [16]. To'qimachilik B2B bozoriga tatbiq etilganda, bu jarayon elektron savdo platformalari (Alibaba, Global Sources), ERP tizimlari, CRM yechimlari va raqamli yetkazib berish zanjirini boshqarish (digital supply chain management) orqali amalga oshiriladi. Xususan, Alibaba platformasi orqali amalga oshirilgan B2B tranzaksiyalar hajmi 2023-yilda 30 milliard dollardan oshgani qayd etilgan [17].

Barqaror rivojlanish doirasida McDonough va Braungart tomonidan ilgari surilgan «Cradle to Cradle» konsepsiyasi to'qimachilik tarmog'ida circular economy (aylanma iqtisodiyot) tamoyillarini joriy etishga nazariy asos yaratgan [18]. Zamonaviy B2B xaridorlar, ayniqsa Yevropa bozorida faoliyat yurituvchi brendlar, yetkazib beruvchilardan GOTS (Global Organic Textile Standard), OEKO-TEX va SA8000 kabi sertifikatsiyalarni talab qiladi, bu esa eksport yo'nalishidagi B2B munosabatlarda barqarorlik mezonlarining hal qiluvchi ahamiyatini tasdiqlaydi [19].

Nordas Jahon savdo tashkiloti doirasida o'tkazgan tadqiqotida to'qimachilik savdosidagi tariflar va notarif to'siqlarning B2B munosabatlarga ta'sirini o'rgangan. Uning xulosalariga ko'ra, savdo liberalizatsiyasi rivojlanayotgan mamlakatlar to'qimachilik korxonalarining global B2B tarmoqlariga integratsiyalashuvini sezilarli tezlashtirgan [20]. Bu omil O'zbekistonning JSTga a'zolik arizasi kontekstida alohida ahamiyat kasb etadi, chunki a'zolik tarmoq korxonalarining xalqaro B2B hamkorliklari uchun yangi imkoniyatlar ochadi.

Tovar UNCTAD hisobotida rivojlanayotgan mamlakatlar to'qimachilik eksportining 75 foizdan ortig'i B2B segmentida amalga oshirilishini qayd etgan. Bu proporsiya tarmoqda korporativ munosabatlarning yakka tartibdagi savdodan ko'ra ustun ekanini statistik jihatdan tasdiqlaydi [21]. Bunda eksport yo'nalishidagi B2B bitimlar odatda uzoq muddatli shartnomalar asosida tuziladi, bu esa korxonalariga ishlab chiqarishni rejalashtirish va investitsion qarorlar qabul qilishda barqarorlikni ta'minlaydi.

Yuqoridagi adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, to'qimachilik korxonalarining B2B bozordagi faoliyati ko'p qirrali va murakkab tuzilmaga ega bo'lib, uni o'rganishda interdistsiplinar yondashuv zarur. Mavjud tadqiqotlarda global qiymat zanjirlari, munosabatlar marketingi va xalqaro savdo nazariyalari integratsiyalashtirilgan holda kam o'rganilgan, bu esa ushbu tadqiqotning nazariy hissasini belgilaydi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tadqiqotda nazariy va qiyosiy tahlil yondashuvlari qo'llanildi. Avvalo, to'qimachilik korxonalarining eksport va ichki B2B bozorida o'rnini aniqlash maqsadida global qiymat zanjirlari, B2B marketing va raqobatbardoshlik nazariyalariga oid ilmiy manbalar tizimli ravishda o'rganildi. Adabiyotlar Scopus, Web of Science, Google Scholar hamda xalqaro tashkilotlar (UNCTAD, WTO, ITMF) hisobotlari asosida tanlab olindi.

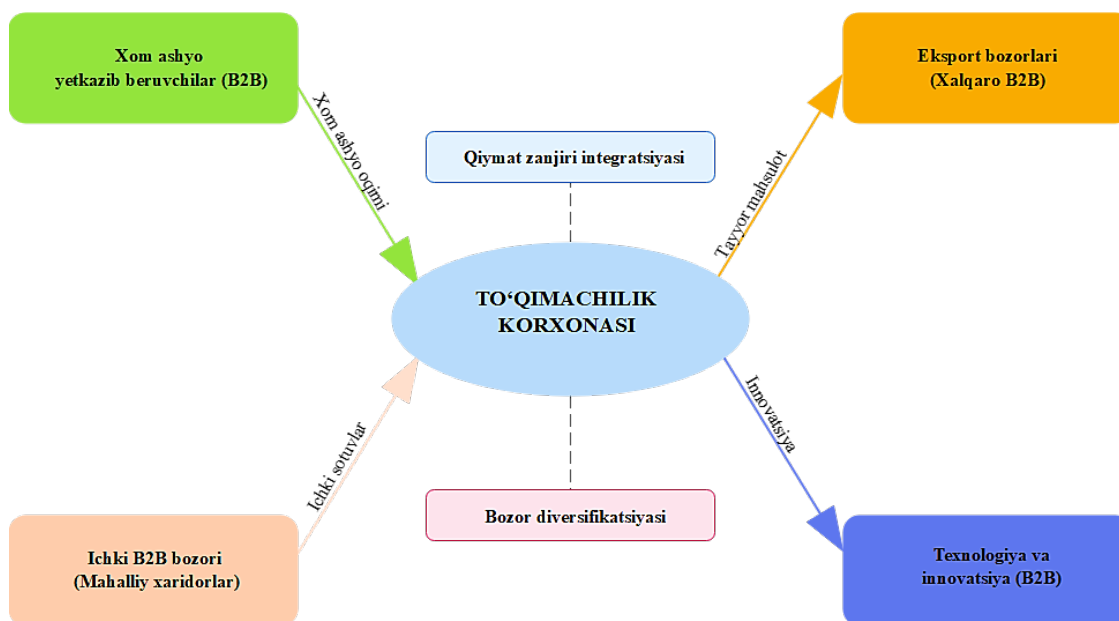
Tahlilda konseptual sintez usuli orqali mavjud nazariy yondashuvlar integratsiyalashtirildi va to'qimachilik B2B ekotizimining modeli shakllantirildi. Shuningdek, O'zbekiston ko'rsatkichlari Turkiya, Bangladesh va Vyetnam tajribasi bilan qiyosiy baholandi. Ikkilamchi statistik ma'lumotlar asosida eksport dinamikasi, raqobat omillari va B2B munosabatlar tuzilmasi tahlil qilindi. Tanlangan metodologiya tadqiqot maqsadiga mos ravishda nazariy asoslangan va tahliliy xulosalar chiqarish imkonini beradi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Tahlil natijalari to'rt asosiy yo'nalishda tizimlashtirilgan: to'qimachilik korxonalarining global qiymat zanjiridagi o'rnini, eksport B2B bozorining tuzilmaviy xususiyatlari, ichki B2B bozor mexanizmlari hamda raqobatbardoshlikni belgilovchi omillar tizimi.

Global to'qimachilik qiymat zanjirining tahlili shuni ko'rsatadiki, bu zanjir murakkab, ko'p bo'g'inli tuzilmaga ega bo'lib, har bir bo'g'inda o'ziga xos B2B munosabatlar shakllangan. Gereffi va Fernandez-Stark tasnifiga ko'ra, zanjirning quyi bo'g'inlari (xom ashyo va yarim tayyor mahsulot ishlab chiqarish) nisbatan past qo'shilgan qiymatni yaratadi, yuqori bo'g'inlar (dizayn, brending, marketing va tarqatish) esa qo'shilgan qiymatning asosiy qismini shakllantiradi [6]. Bu tuzilma «smile curve» (tabassum egri chiziqlari) modeli orqali tasvirlanadi, bunda ishlab chiqarish bo'g'ini eng past qo'shilgan qiymatga ega.

O'zbekiston to'qimachilik korxonalarini hozirgi kunda asosan zanjirning o'rta bo'g'inlarida — ya'ni to'qimachilik ishlab chiqarish va tayyor kiyim-kechak tikish bosqichlarida faoliyat yuritadi. Statistik ma'lumotlarga ko'ra, 2023-yil holatiga mamlakatda 7400 dan ortiq to'qimachilik korxonasi faoliyat yuritgan bo'lib, ularning 1900 dan ortig'i eksportga yo'naltirilgan [4]. Bu korxonalarining aksariyati xalqaro brendlar uchun buyurtma asosida ishlab chiqarish (OEM) modelida ishlaydi, bu esa ularning zanjirdagi pozitsiyasini nisbatan cheklangan funksional doirada saqlaydi (1-rasm).

1-rasm. To'qimachilik korxonalarining B2B ekotizimi konseptual modeli¹

1-rasmda taqdim etilgan konseptual model to'qimachilik korxonasining B2B ekotizimidagi markaziy o'rnini tasvirlaydi. Model to'rtta asosiy tashqi subyekt bilan o'zaro aloqadorlikni aks ettiradi: xom ashyo yetkazib beruvchilar, eksport bozorlari, ichki B2B xaridorlar va texnologiya hamkorlari. Bu subyektlar o'rtasidagi o'zaro aloqalar qiymat zanjiri integratsiyasi va bozor diversifikatsiyasi tamoyillari asosida boshqariladi.

Eksport B2B bozorida to'qimachilik korxonalarini bir necha asosiy xaridor toifalari bilan munosabat o'rnatadi. UNCTAD ma'lumotlariga ko'ra, global to'qimachilik eksportining eng yirik xaridorlari Yevropa Ittifoqi (27%), AQSh (18%) va Yaponiya (7%) hisoblanadi [21]. Bu bozorlarning har biri o'ziga xos B2B munosabatlar tuzilmasiga ega.

Yevropa bozorida B2B xaridorlar — yirik moda brendlari va chakana tarmoqlar — yetkazib beruvchilardan yuqori sifat, barqarorlik sertifikatlarini va ijtimoiy mas'uliyat standartlariga rioya etishni talab qiladi. Bu bozorda munosabatlar odatda relatsion tipga mansub bo'lib, uzoq muddatli hamkorlik va o'zaro ishonchga asoslanadi [8]. AQSh bozorida narx-sifat nisbati ustuvor ahamiyatga ega bo'lib, xaridorlar ko'proq modulli boshqaruv modelidan foydalanadi — ya'ni yetkazib beruvchilarni standartlashtirilgan mezonlar asosida tanlaydi va zarur hollarda o'zgartiradi [10].

O'zbekiston to'qimachilik eksportining geografik tuzilmasi tahlil qilinganda, asosiy eksport yo'nalishlari sifatida Rossiya Federatsiyasi, Xitoy, Turkiya, Qozog'iston va Yevropa Ittifoqi mamlakatlari ajralib turadi. Bunda Rossiya va MDH mamlakatlari bilan savdo munosabatlari tarixiy aloqalar va geografik yaqinlik tufayli nisbatan barqaror, Yevropa yo'nalishida GSP+ preferensial savdo rejimi muhim omil sifatida xizmat qiladi (1-jadval) [4].

1-jadval. O'zbekiston to'qimachilik eksportining asosiy yo'nalishlari (2023-yil)²

Eksport yo'nalishi	Ulushi, foizda	Asosiy mahsulotlar	B2B turi
Rossiya Federatsiyasi	22-25	Tayyor kiyim, trikotaj	Distribyutorlik
Xitoy	15-18	Ip-gazlama, paxta tolasi	Xom ashyo B2B
Turkiya	12-15	Gazlama, yarim tayyor	Ishlab chiqarish B2B
Yevropa Ittifoqi	10-12	Tayyor kiyim (OEM)	Brend-yetkazuvchi
Qozog'iston va MDH	8-10	Uy-ro'zg'or tekstili	Ulgurji B2B
Boshqa mamlakatlar	20-25	Turli xil mahsulotlar	Aralash

1 Manba: Muallif tomonidan ishlab chiqilgan (Porter, 2008; Gereffi, 2018 asosida)

2 Manba: O'zbekiston Respublikasi Milliy Statistika Qo'mitasi va Bojxona qo'mitasi ma'lumotlari asosida tuzilgan [4]

1-jadvaldan ko'rinib turibdiki, O'zbekiston to'qimachilik eksportining geografik tuzilmasi nisbatan diversifikatsiyalashgan bo'lsa-da, B2B munosabatlar tabiati yo'nalishlarga qarab sezilarli farqlanadi. Rossiya va MDH bozorlarida distribyutorlik va ulgurji savdo modellari ustunlik qiladi, Yevropa yo'nalishida brend-yetkazuvchi munosabatlari — ya'ni OEM modelida ishlab chiqarish asosiy shakl hisoblanadi.

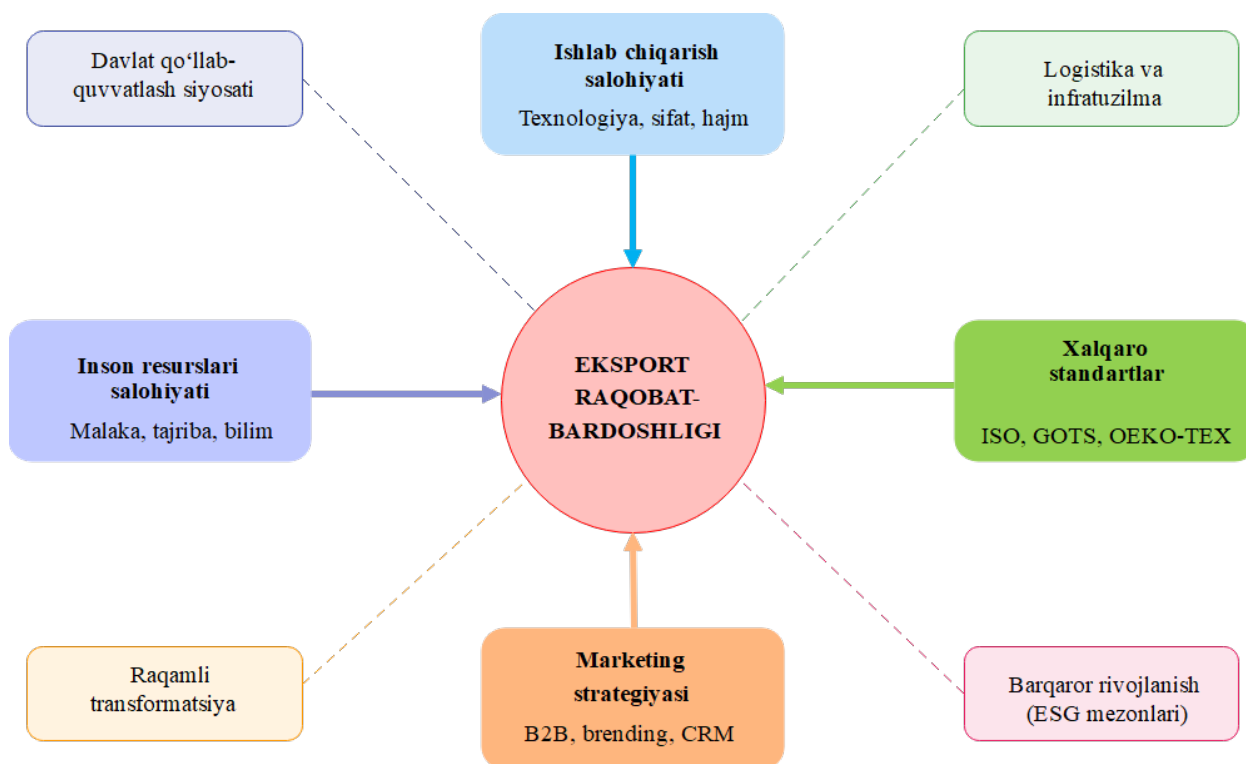
Ichki B2B bozor to'qimachilik korxonalarini uchun eksportdan kam bo'lmagan ahamiyatga ega. Ichki bozorda B2B munosabatlar uchta asosiy bo'g'inda shakllanadi: xom ashyo yetkazib berish, ishlab chiqarish kooperatsiyasi va tayyor mahsulot tarqatish. O'zbekistonda ichki B2B bozorning o'ziga xos xususiyati shundaki, mamlakatda paxta xom ashyosining to'liq ishlab chiqarish zanjiri — paxtachilikdan tayyor mahsulotgacha — mavjud, bu esa vertikal integratsiya imkoniyatlarini kengaytiradi [4].

Ichki B2B bozorning birinchi bo'g'inida — xom ashyo yetkazib berishda — paxta tozalash zavodlari va to'qimachilik korxonalarini o'rtasidagi munosabatlar hal qiluvchi ahamiyatga ega. Bu munosabatlar odatda shartnomaviy asosda tuziladi, bunda xom ashyo sifati, yetkazib berish muddatlari va narxlash shartlari asosiy parametrlar sifatida belgilanadi. So'nggi yillarda bu segmentda klaster yondashuvi joriy etilgan bo'lib, to'qimachilik klasterlari doirasida xom ashyo yetkazib berish jarayoni optimallashtirilgan [24].

Ikkinchi bo'g'in — ishlab chiqarish kooperatsiyasi — turli ixtisoslashgan korxonalar o'rtasidagi hamkorlik munosabatlarini o'z ichiga oladi. Masalan, ip yigirish korxonasi o'z mahsulotini to'qimachilik fabrikasiga, u tayyor gazlamani tikuvchilik korxonasiga yetkazib beradi. Bu zanjirda har bir bo'g'in o'ziga xos B2B shartnomalar orqali bog'langan bo'lib, umumiy samaradorlik zanjirning eng zaif bo'g'iniga bog'liq bo'ladi — bu Goldrattning cheklovlar nazariyasiga (Theory of Constraints) mos keladi [25].

Uchinchi bo'g'in — tayyor mahsulot tarqatish — ichki bozorning ulgurji va yarim ulgurji segmentini qamrab oladi. Bu bo'g'inida to'qimachilik korxonalarini ulgurji xaridorlar, korporativ mijozlar (mehmonxonalar, kasalxonalar, davlat muassasalari uchun maxsus buyurtmalar) va boshqa ishlab chiqarish korxonalarini bilan munosabat o'rnatadi. Korporativ segment ayniqsa o'sish potensialiga ega, chunki yirik mehmonxona tarmoqlari, tibbiyot muassasalari va harbiy soha barqaror talab manbai bo'lib xizmat qiladi.

Tahlil natijalariga ko'ra, to'qimachilik korxonalarining eksport va ichki B2B bozoridagi raqobatbardoshligini belgilovchi omillarni ikki guruhga ajratish mumkin: ichki (firma darajasidagi) va tashqi (makro muhit) omillar. Quyida har bir omil guruhi batafsil tahlil qilingan (2-rasm).

2-rasm. To'qimachilik korxonalarini eksport raqobatbardoshligiga ta'sir etuvchi omillar modeli³

2-rasmda taqdim etilgan model eksport raqobatbardoshligiga ta'sir etuvchi to'rtta asosiy va to'rtta qo'shimcha omilni aks ettiradi. Asosiy omillar — ishlab chiqarish salohiyati, xalqaro standartlar, marketing

3 Manba: Muallif tomonidan ishlab chiqilgan (Dunning, 2001; Porter, 2008 nazariyalari asosida)

strategiyasi va inson resurslari — bevosita raqobat ustunliklarini shakllantiradi. Qo'shimcha omillar — davlat qo'llab-quvvatlashi, logistika, raqamli transformatsiya va barqaror rivojlanish — ko'makchi, lekin muhim rol o'ynaydi.

Ishlab chiqarish salohiyati omili korxonaning texnologik jihozlanganlik darajasi, ishlab chiqarish quvvati va mahsulot sifatini qamrab oladi. Porter (2008)ning raqobat ustunligi nazariyasiga muvofiq, tarmoqdagi xarajat liderligi yoki differentsiatsiya strategiyasi bevosita ishlab chiqarish salohiyatiga bog'liq [9]. O'zbekiston to'qimachilik korxonalarining aksariyati so'nggi yillarda texnologik modernizatsiyani amalga oshirgan — Germaniya, Italiya, Yaponiya va Xitoy ishlab chiqaruvchilarining zamonaviy uskunalari o'rnatilgan. Bu jarayon ishlab chiqarish samaradorligini sezilarli oshirgan va eksport imkoniyatlarini kengaytirgan [4].

Xalqaro standartlar omili zamonaviy B2B bozorida tobora hal qiluvchi ahamiyat kasb etmoqda. ISO 9001 (sifat menejmenti), ISO 14001 (ekologik menejment), GOTS (organik to'qimachilik standarti), OEKO-TEX Standard 100 (zararsizlik sertifikat) va SA8000 (ijtimoiy javobgarlik standarti) — bularning barchasi eksport B2B xaridorlarining asosiy talablari qatoriga kiradi [19]. Amaliyot shuni ko'rsatadiki, xalqaro sertifikatsiyaga ega korxonalar eksport hajmini o'rtacha 30–40 foizga oshirish imkoniyatiga ega bo'ladi, chunki sertifikatsiya B2B xaridorlar uchun ishonch signali vazifasini o'taydi.

Marketing strategiyasi omili to'qimachilik korxonalarining B2B bozordagi pozitsiyasini bevosita belgilaydi. B2B marketing B2C (biznesdan iste'molchiga) marketingdan tubdan farqlanadi: bunda qaror qabul qilish jarayoni uzoqroq, xaridor soni cheklangan, lekin bitim hajmi katta, munosabatlar shaxsiylashtirilgan va uzoq muddatli [12]. Samarali B2B marketing strategiyasi xalqaro ko'rgazmalarda ishtirok etish (Texworld Paris, ITMA, Canton Fair), raqamli platformalardan foydalanish (Alibaba, TradeIndia), bevosita muzokaralar va shaxsiy munosabatlarni rivojlantirishni o'z ichiga oladi [17].

Inson resurslari salohiyati to'qimachilik korxonalarining raqobatbardoshligida fundamental ahamiyatga ega. Malakali ishchi kuchi, tajribali texnologlar, xalqaro savdo bo'yicha mutaxassislar va marketing menejerlarining mavjudligi korxonaning B2B bozordagi muvaffaqiyatini belgilaydi. Dunning (2001) OLI paradigmasi kontekstida inson resurslari mulkchilik ustunliklari tarkibiga kiradi va korxonaning xalqaro bozorlardagi raqobat qobiliyatini shakllantiradi (2-jadval) [13].

2-jadval. To'qimachilik B2B bozorida raqobatbardoshlik omillarining qiyosiy tahlili⁴

Omil	O'zbekiston	Turkiya	Bangladesh	Vyetnam
Xom ashyo bazasi	Yuqori	O'rta	Past	Past
Ishchi kuchi narxi	Past-o'rta	O'rta-yuqori	Past	Past-o'rta
Texnologik daraja	O'rta	Yuqori	O'rta	O'rta-yuqori
Xalqaro sertifikatsiya	O'smoqda	Yuqori	O'rta	Yuqori
B2B infratuzilma	Rivojlanmoqda	Rivojlangan	O'rta	Rivojlangan
Logistika	Rivojlanmoqda	Qulay	Qulay	Qulay

2-jadvaldan ko'rinib turibdiki, O'zbekiston to'qimachilik sanoati xom ashyo bazasi bo'yicha muhim raqobat ustunligiga ega — mamlakatning paxta yetishtirish va birlamchi qayta ishlash imkoniyatlari boshqa raqobatchilarga nisbatan sezilarli afzallik yaratadi. Shu bilan birga, logistika infratuzilmasi va xalqaro sertifikatsiya yo'nalishlarida rivojlanish salohiyati mavjud bo'lib, ushbu yo'nalishlarni yanada takomillashtirish qo'shilgan qiymatni oshirish hamda yangi eksport bozorlariga kirib borish imkoniyatlarini kengaytiradi. Bu tarmoqning uzoq muddatli barqaror o'sishi uchun qo'shimcha imkoniyatlar yaratadi.

Tashqi omillar qatorida davlat qo'llab-quvvatlashi, logistika infratuzilmasi, savdo siyosati va institutsional muhit alohida o'rin tutadi. O'zbekistonda to'qimachilik tarmog'iga yo'naltirilgan bir qator rag'batlantirish mexanizmlari amal qiladi: soliq imtiyozlari, eksport subsidiyalari, erkin iqtisodiy zonalar va klaster tashkil etishni qo'llab-quvvatlash. Bu choralar tarmoqning jadal rivojlanishiga sezilarli hissa qo'shgan [4].

Raqamli transformatsiya omili to'qimachilik B2B bozorida yangi imkoniyatlar yaratmoqda. Brennen va Kreiss ta'kidlaganidek, raqamli texnologiyalar an'anaviy B2B munosabatlarni tubdan o'zgartirmoqda [16]. Xususan, raqamli B2B platformalar (Alibaba, TradeIndia, Global Sources) orqali O'zbekiston korxonalarini yangi xalqaro xaridorlar bilan bevosita aloqa o'rnatish imkoniyatiga ega bo'lmoqda. Bu tendensiya ayniqsa kichik va o'rta to'qimachilik korxonalarini uchun muhim, chunki ularga an'anaviy eksport kanallariga qaraganda kam xarajat bilan xalqaro bozorga chiqish imkonini beradi [17].

4 Manba: ITMF, WTO va milliy statistika ma'lumotlari asosida muallif tomonidan tuzilgan [2, 4, 21]

XULOSA VA TAKLIFLAR

To'qimachilik korxonalari O'zbekiston iqtisodiyotida eksport va ichki B2B bozorlarining faol ishtirokchisi sifatida shakllangan bo'lib, ko'p bosqichli ishlab chiqarish va hamkorlik tizimi asosida faoliyat yuritmoqda. Mamlakatda paxta xom ashyosining mavjudligi, uni chuqur qayta ishlash imkoniyatlari hamda xom ashyodan tayyor mahsulotgacha bo'lgan to'liq ishlab chiqarish zanjirining shakllanganligi tarmoqning barqaror rivojlanishi uchun mustahkam iqtisodiy asos yaratgan. Ushbu omil ichki kooperatsiyani kengaytirish, import o'rnini bosuvchi mahsulotlar ishlab chiqarish va eksport geografiyasini kengaytirish imkonini bermiqda.

O'zbekiston to'qimachilik korxonalari global qiymat zanjirining ishlab chiqarish segmentida barqaror o'rin egallagan. Shu bilan birga, dizayn, brending, marketing va mustaqil savdo kanallarini rivojlantirish orqali yuqori qo'shilgan qiymat yaratish imkoniyatlari mavjud. Mahalliy brendlarni shakllantirish, tayyor mahsulot eksporti ulushini oshirish hamda xalqaro hamkorlar bilan to'g'ridan-to'g'ri aloqalarni kengaytirish tarmoqning global bozordagi mavqeini mustahkamlashga xizmat qiladi.

Eksport B2B bozorlarida hamkorlik shakllari hududiy xususiyatlarga ega. Yevropa bozorida sifat va barqarorlik standartlari asosiy mezon bo'lib xizmat qiladi, AQSh bozorida moslashuvchan yetkazib berish va narx-sifat muvozanati muhim hisoblanadi, MDH mamlakatlarida distribyutorlik va ulgurji savdo modeli samarali qo'llanilmoqda. Har bir yo'nalish uchun moslashtirilgan marketing strategiyasini ishlab chiqish va bozor diversifikatsiyasini kuchaytirish eksport barqarorligini ta'minlaydi.

Ichki B2B bozor ishlab chiqarish kooperatsiyasi va vertikal integratsiya asosida rivojlanmoqda. Klaster tizimi xom ashyodan tayyor mahsulotgacha bo'lgan jarayonni yagona boshqaruv mexanizmi asosida muvofiqlashtirish imkonini beradi. Bu ishlab chiqarish samaradorligini oshirish, xarajatlarni optimallashtirish va qo'shilgan qiymatni ko'paytirishga xizmat qilmoqda.

Raqobatbardoshlik ishlab chiqarish modernizatsiyasi, texnologik yangilanish, xalqaro sertifikatlash, marketing boshqaruvi, inson resurslari salohiyati, logistika infratuzilmasi va raqamli texnologiyalar darajasiga bog'liq. So'nggi yillarda ishlab chiqarish quvvatlarining yangilanishi va zamonaviy uskunalarining joriy etilishi mahsulot sifatini oshirish va eksport salohiyatini kengaytirishga ijobiy ta'sir ko'rsatmoqda. Xalqaro standartlar asosida faoliyat yuritish global B2B bozorlarda ishonchli hamkor sifatida shakllanish imkonini beradi.

Amaliy takliflar quyidagilardan iborat:

Birinchiidan, korxonalarining funksional rivojlanish strategiyasini izchil amalga oshirish zarur. OEM modelidan ODM va OBM bosqichlariga o'tish, dizayn markazlarini tashkil etish, mahalliy brendlarni xalqaro bozorlarga olib chiqish qo'shilgan qiymat ulushini oshiradi.

Ikkinchiidan, xalqaro sertifikatlash tizimini kengaytirish va sifat menejmenti standartlarini joriy etishni qo'llab-quvvatlash maqsadga muvofiq. GOTS, OEKO-TEX, ISO va boshqa standartlarga muvofiqlik eksport bozorlarida raqobat ustunligini mustahkamlaydi.

Uchinchiidan, raqamli B2B platformalardan foydalanishni kengaytirish lozim. Milliy raqamli savdo platformalarini rivojlantirish, xalqaro elektron savdo tizimlari bilan integratsiyani kuchaytirish kichik va o'rta korxonalar uchun yangi hamkorlar topish imkonini yaratadi.

To'rtinchiidan, logistika infratuzilmasini takomillashtirish va transport xarajatlarini optimallashtirish eksport samaradorligini oshiradi. Multimodal transport koridorlarini rivojlantirish va bojxona jarayonlarini soddalashtirish tarmoqning tashqi bozorlardagi raqobatbardoshligini mustahkamlaydi.

Beshinchiidan, kadrlar salohiyatini oshirish ustuvor yo'nalish sifatida davom ettirilishi zarur. Xalqaro savdo, B2B marketing, sifat menejmenti va raqamli texnologiyalar bo'yicha mutaxassislarni tayyorlash tizimini takomillashtirish korxonalar boshqaruv samaradorligini oshiradi.

Oltinchiidan, barqaror ishlab chiqarish tamoyillarini keng joriy etish maqsadga muvofiq. Resurs tejovchi texnologiyalar, ekologik toza ishlab chiqarish jarayonlari va aylana iqtisodiyot elementlarini qo'llash xalqaro hamkorlikni kengaytiradi hamda uzoq muddatli ustunlikni ta'minlaydi.

Kelgusida empirik ma'lumotlar asosida miqdoriy tahlillarni chuqurlashtirish, korxonalar darajasida amaliy tadqiqotlar o'tkazish va xalqaro tajribalarni integratsiyalash tarmoq rivojlanish strategiyasini yanada takomillashtirish imkonini beradi. To'qimachilik sanoati mavjud resurs salohiyati, modernizatsiya jarayonlari va bozor diversifikatsiyasi orqali eksport va ichki B2B segmentida barqaror o'sish imkoniyatlariga ega.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. World Bank. (2019). World Development Report 2020: Trading for Development in the Age of Global Value Chains. Washington, DC. <https://www.worldbank.org/en/publication/wdr2020>
2. ITMF — International Textile Manufacturers Federation. (2024). International Textile Industry Statistics. Zurich. <https://www.itmf.org/statistics>
3. Statista. (2024). Global B2B e-commerce market size 2023-2028. <https://www.statista.com/statistics/1219313/b2b-ecommerce-market-size-global/>

4. O'zbekiston Respublikasi Statistika agentligi. (2024). Sanoat ishlab chiqarish ko'rsatkichlari — to'qimachilik tarmog'i. Toshkent. <https://stat.uz/uz/rasmiy-statistika/industry>
5. Humphrey, J., & Schmitz, H. (2002). How does insertion in global value chains affect upgrading in industrial clusters? *Regional Studies*, 36(9), 1017-1027. <https://doi.org/10.1080/0034340022000022198>
6. Gereffi, G., & Fernandez-Stark, K. (2016). *Global Value Chain Analysis: A Primer* (2nd ed.). Duke University Center on Globalization, Governance & Competitiveness. https://gvcc.duke.edu/wp-content/uploads/Duke_CGGC_Global_Value_Chain_GVC_Analysis_Primer_2nd_Ed_2016.pdf
7. Frederick, S., & Gereffi, G. (2011). Upgrading and restructuring in the global apparel value chain: Why China and Asia are outperforming Mexico and Central America. *International Journal of Technological Learning, Innovation and Development*, 4(1-3), 67-95. <https://doi.org/10.1504/IJTLID.2011.041900>
8. Gereffi, G., Humphrey, J., & Sturgeon, T. (2005). The governance of global value chains. *Review of International Political Economy*, 12(1), 78-104. <https://doi.org/10.1080/09692290500049805>
9. Porter, M. E. (2008). The Five Competitive Forces That Shape Strategy. *Harvard Business Review*, 86(1), 78-93. <https://hbr.org/2008/01/the-five-competitive-forces-that-shape-strategy>
10. Appelbaum, R. P. (2008). Giant Transnational Contractors in East Asia: Emergent Trends in Global Supply Chains. *Competition & Change*, 12(1), 69-87. <https://doi.org/10.1179/102452908X264548>
11. Hakansson, H., & Snehota, I. (1995). *Developing Relationships in Business Networks*. London: Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781315835440>
12. Ford, D., Gadde, L.-E., Hakansson, H., & Snehota, I. (2011). *Managing Business Relationships* (3rd ed.). Chichester: John Wiley & Sons. <https://www.wiley.com/en-gb/Managing+Business+Relationships-p-9780470721094>
13. Dunning, J. H. (2001). The Eclectic (OLI) Paradigm of International Production: Past, Present and Future. *International Journal of the Economics of Business*, 8(2), 173-190. <https://doi.org/10.1080/13571510110051441>
14. Kaplinsky, R., & Morris, M. (2016). Thinning and thickening: productive sector policies in the era of global value chains. *European Journal of Development Research*, 28(4), 625-645. <https://doi.org/10.1057/ejdr.2015.29>
15. Staritz, C., & Morris, M. (2013). Local embeddedness, upgrading and skill development: Global value chains and foreign direct investment in Lesotho's apparel industry. *Capturing the Gains Working Paper 20*. <https://www.capturingthegains.org/pdf/ctg-wp-2013-20.pdf>
16. Brennen, J. S., & Kreiss, D. (2016). Digitalization and Digitization. In K. B. Jensen et al. (Eds.), *The International Encyclopedia of Communication Theory and Philosophy*. Wiley. <https://doi.org/10.1002/9781118766804.wbiect111>
17. Alibaba Group. (2024). *Alibaba.com Annual B2B Trade Report 2023*. Hangzhou. <https://www.alibaba.com/trade-report>
18. McDonough, W., & Braungart, M. (2002). *Cradle to Cradle: Remaking the Way We Make Things*. New York: North Point Press. <https://mcdonough.com/cradle-to-cradle/>
19. GOTS — Global Organic Textile Standard. (2024). *The Standard*. <https://global-standard.org/the-standard>
20. Nordas, H. K. (2004). *The Global Textile and Clothing Industry Post the Agreement on Textiles and Clothing*. WTO Discussion Paper No. 5. https://www.wto.org/english/res_e/booksp_e/discussion_papers5_e.pdf
21. UNCTAD. (2023). *Handbook of Statistics 2023 — International Trade in Goods and Services*. Geneva. <https://unctad.org/publication/handbook-statistics-2023>
22. Tranfield, D., Denyer, D., & Smart, P. (2003). Towards a Methodology for Developing Evidence-Informed Management Knowledge by Means of Systematic Review. *British Journal of Management*, 14(3), 207-222. <https://doi.org/10.1111/1467-8551.00375>
23. Jabareen, Y. (2009). Building a Conceptual Framework: Philosophy, Definitions, and Procedure. *International Journal of Qualitative Methods*, 8(4), 49-62. <https://doi.org/10.1177/160940690900800406>
24. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi. (2023). *To'qimachilik klasterlarini rivojlantirish dasturi*. Toshkent. <https://lex.uz/uz/docs/-6402441>
25. Goldratt, E. M. (1990). *Theory of Constraints*. Great Barrington, MA: North River Press. <https://www.tocico.org/page/TOCBodyofKnowledge>

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2026. № 2

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelmasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin. Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

EI.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>